

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาครูด้านจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 2) เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 3) เพื่อประเมินผลจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 4) เพื่อประเมินความสำเร็จในการพัฒนาครูด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และ 5) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาครูด้านจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ แบ่งออกเป็น 5 ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1

วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ประกอบด้วย

1. ผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC)
 - 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
 - 2.2 ปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2.3 แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านบัวขาว
(วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

3. สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาคูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 2

วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคูให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์
การจัดการความรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 3

1. การจัดทำแผนการพัฒนา

2. ประชุมเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคูและ
จัดทำตัวชี้วัดการจัดการความรู้

3. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการระดมสมองภายในทีมผู้ร่วมวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 3

วัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการพัฒนาคูด้านจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการ
ความรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 4

วัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสำเร็จในการพัฒนาคูด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้
โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
เขต 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 5

วัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาคูด้านจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์
การจัดการความรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1

1. ผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกลยุทธ์ กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์นั้น
ผู้บริหารจำเป็นต้องพิจารณาตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจและเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ โดยจะต้องกำหนดทิศทางขององค์กร

ให้ชัดเจน ซึ่งหากเป้าหมายขององค์กรไม่ชัดเจนแล้วจะเป็นการสร้างควมสับสนให้แก่ผู้บริหารและบุคลากร ซึ่งส่งผลให้กลยุทธ์ในระดับต่าง ๆ ทั้งในส่วนของกลยุทธ์ระดับองค์กร และระดับหน้าที่ขององค์กร มีความขัดแย้งซึ่งกันและกันหรือนำพ้ององค์กรไปในทิศทางที่องค์กรไม่ได้คาดหวังไว้ก็เป็นได้

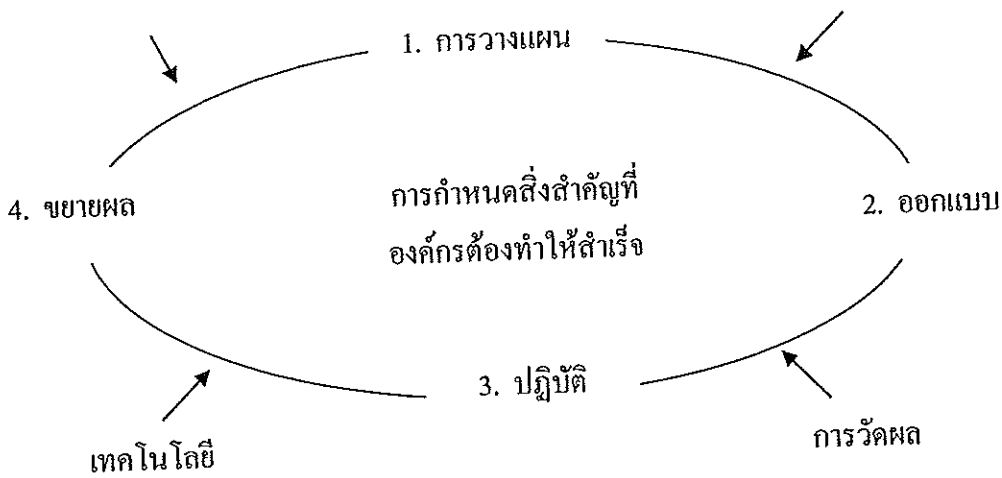
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์กรอย่างรอบคอบ โดยผ่านการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารต้องทำมีกระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์

ตามแนวทางของการกำหนดกลยุทธ์ที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวทางของการที่จะกำหนดเป็นกลยุทธ์ที่ดีขององค์กรได้นั้น จะต้องผ่านการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งภายในภายนอกขององค์กรก่อนว่า มีจุดอ่อนจุดแข็งหรือจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร สามารถที่จะเอื้อหรือจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการพัฒนามากน้อยเพียงใด หากผ่านการวิเคราะห์ที่ละเอียดรอบคอบและถี่ถ้วนแล้วก็จะได้กลยุทธ์ที่ดี และเหมาะสมกับสำหรับองค์กรนั้นๆ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนดำเนินการต่อจากการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นเป็นความจริงและประสบความสำเร็จตามต้องการ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ กลยุทธ์เป็นขั้นตอนที่นำไปสู่ความสำเร็จในการวางแผน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ ปรากฏดังนี้
การจัดการความรู้ หมายถึง การร่วมกันคิดค้นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรหรือภายนอกองค์กร มาพัฒนาสร้างจัดระบบแบ่งปัน และเรียนรู้เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายของการทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

การจัดการความรู้ในองค์กร มีองค์ประกอบหลัก 3 อย่าง คือ

1. การกำหนดสิ่งสำคัญที่องค์กรต้องทำให้สำเร็จ
2. ปัจจัยที่ทำให้สามารถจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. กระบวนการเปลี่ยนแปลง

แผนภาพที่ 8 ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการความรู้ (สุวรรณ เจริญเสาวภาคย์และคณะ. 2548 : 32)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัจจัยเอื้อต่อการจัดการความรู้ ครอบคลุมด้วย 5 ขั้นตอนคือ 1) ภาวะผู้นำ 2) วัฒนธรรมองค์กร 3) เทคโนโลยี 4) การวัดผล และ 5) โครงสร้างพื้นฐาน

การจัดการความรู้ประกอบด้วยกระบวนการอย่างเป็นระบบและการจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เกิดการถ่ายโอนแลกเปลี่ยนและเรียนรู้เกิดขึ้น การจัดการความรู้ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ นวัตกรรมและการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินการจัดการความรู้ทั้งด้านการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบครบวงจร กิจกรรมการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 6 ประการ ดังนี้

1. กำหนดความรู้ที่ต้องการใช้ (Define) เป็นการนำความมุ่งมั่น วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรมากำหนดความรู้ที่ต้องการใช้และเพื่อให้การจัดการความรู้มีจุดเน้น
2. การเสาะหาและยึดกุมความรู้ (Capture) เป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการเสาะหาและยึดกุมความรู้ ที่อยู่กระจัดกระจายหรือแฝงอยู่ตามที่ต่างๆ มาใช้ประโยชน์ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นทักษะและความชำนาญในการเสาะหาและยึดจับกุมแหล่งความรู้ที่จะเสาะหาอาจมาจากภายนอกหรือผู้ที่ทำงานอยู่ด้วยกันในองค์กรก็ได้
3. การสร้างความรู้ (Create) ความรู้เกิดขึ้นทุกจุดของการทำงาน โดยทุกคนที่ทำงานเป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในสมอง ซึ่งอาจพูดออกมาไม่ได้ การสร้างความรู้อาจทำได้ทั้งก่อนลงมือทำระหว่างทำงาน และสรุปประมวลประสบการณ์หลังจากการทำงานในการสร้างความรู้
4. การกลั่นกรอง (Distill) ความรู้บางอย่างเป็นสิ่งล้ำสมัย บางอย่างเป็นสิ่งไม่เหมาะสม

กับบริบทหรือสภาพแวดล้อม จึงจำเป็นต้องมีการถกกันกรอง เพื่อให้ นำความรู้ที่เหมาะสมมาใช้

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพราะแต่ละคนมีมุมมองของความรู้ไม่เหมือนกันต้องมาแลกเปลี่ยน มิฉะนั้นจะเก็บอยู่ภายในตัวไม่มีการยกระดับถ้าขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ที่มีอยู่จะเก่า ส้าสมัยอย่างรวดเร็วไม่จอกงาม

6. การประยุกต์ใช้ความรู้ (Use) ทำให้เกิดผลจากการใช้ความรู้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการพัฒนากระบวนการทำงาน พัฒนาสมาชิกองค์กร และมีผลเชิงป้องกันกลับต่อขั้นตอนการจัดการความรู้ การใช้ความรู้ต้องเน้นที่การเอาความรู้มาใช้ในการทำงานให้มาก

เครื่องมือการจัดการความรู้ (Knowledge Management Tool) การจัดการความรู้ที่เป็นความรู้ชัดแจ้งในรูปแบบของข้อมูลสารสนเทศ หรือเอกสารที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้ไม่ยากนัก แตกต่างจากความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวบุคคลซึ่งต้องอาศัยเครื่องมือ วิธีการ หรือกระบวนการทางสังคมเพื่อช่วยในการสื่อสาร สร้างความรู้ความเข้าใจ ผลักดันให้เกิดพลังในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสามารถสกัดความรู้ที่สั่งสมและสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ กิจกรรมการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือระดมความรู้ในคน (Tacit Knowledge) และความรู้ในกระดาษ (Explicit Knowledge) ต้องทำให้ง่ายที่สุด ไม่เน้นการใช้เครื่องมือที่ซับซ้อนยุ่งยาก เริ่มจากกิจกรรมดีๆ หรือกิจกรรมกลุ่มสร้างสรรค์ในงานประจำที่มีอยู่แล้วมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิช่วยกระตุ้นและตั้งคำถามเพื่อให้กลุ่มเหล่านั้นสามารถนำเสนอกิจกรรมของตนและทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู ปรากฏดังนี้

การพัฒนาครูหรือการพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการความรู้ภายในองค์กรเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีการพัฒนาควบคู่ไปกับการจัดการความรู้มีแนวทางที่ดี เพื่อปฏิบัติงานของตนเองและส่วนรวมให้มีประสิทธิภาพและก้าวหน้าเสมอ ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2548 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียน
2. การพัฒนาต้องเกิดจากความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การพัฒนาต้องมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล
4. การพัฒนาต้องสอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ที่ปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การพัฒนาต้องดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายกระจายทั่วประเทศ

6. การพัฒนาต้องสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. การพัฒนาต้องกระทำอย่างทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

ส่วนแนวทางการพัฒนาครู ควรมีลักษณะและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การประชุมสัมมนาและอบรม เพื่อสร้างความตระหนักถึงบทบาทและให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ มาให้ความรู้และคำแนะนำในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นการทำวิจัยในชั้นเรียน การผลิตสื่อที่เหมาะสม การทำหลักสูตร การทำแผนการสอน การสร้างแบบประเมินการเรียนรู้

2. เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ ทั้งในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของผู้สอน มีการปรับปรุงหลังการประเมินเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือ พัฒนาการของนักเรียน โดยการจัดให้ครูทำงานร่วมกันเป็นทีม

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย .

1. การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความพร้อมในทุกด้าน ได้ั้น ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทมากที่สุด ถ้าผู้บริหารแสดงความสนใจ คอยนิเทศติดตามในบรรยากาศของความเป็นกัลยาณมิตร ครูและบุคลากรจะมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2. การพัฒนาครูจะทำให้ครูสามารถสร้างงาน หรือทำประโยชน์ให้กับผู้เรียนและองค์กรได้เต็มศักยภาพ คือ การพยายามสร้างจิตสำนึกว่า การพัฒนาครั้งนี้มีความสำคัญและเป็นประโยชน์กับตัวครู กระตุ้นหรือเร้าให้ครูเกิดความต้องการที่จะพัฒนา ให้ความสำคัญสร้างความรู้สึกว่าครูเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

3. การพัฒนาครูในโรงเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การกระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักและต้องการพัฒนาตนเอง จะส่งผลดีต่อโรงเรียนและนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะการแสวงหาความรู้ให้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ของครูจะเป็นการส่งเสริมให้มีการค้นหาเทคนิควิธีการที่เป็นระบบ

4. การบริหารจัดการและการปรับวัฒนธรรมการทำงาน จัดประชุมปรึกษาหารือในกลุ่มย่อย ตั้งคณะทำงานในฝ่ายต่างๆ วางแผนงานหาแนวทางปรับระบบการเรียนรู้

5. การพัฒนาครูทางด้านการสร้างจิตสำนึกและการพัฒนา ตนเองด้านวิชาการประชุมร่วมกัน ปรึกษาหารือและสร้างความตระหนักในบทบาทของความเป็นครู และหน้าที่ในความรับผิดชอบที่ จัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูในโรงเรียนสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติจริงไปพร้อมๆ กับผู้เรียน ทำให้ครูได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กันและเป็นไป

ในทิศทางเดียวกันการสนับสนุนให้ครู

6. ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำมาใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน โดยการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากวิธีการที่หลากหลาย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแนวทางการสอน

7. การพัฒนาครูต้องทำทั้งทีมงานจะได้รู้ไปพร้อมๆ กัน และพัฒนาบนพื้นฐาน ที่ตอบสนอง และสนับสนุนความต้องการของครู เริ่มต้นด้วยรูปแบบง่ายๆ อาจทำเป็นกลุ่มก่อน

8. จัดประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งใน โรงเรียนและระหว่างโรงเรียนใน โครงการกับโรงเรียนเครือข่าย

9. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกันเชิญ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ และขยายความเข้าใจให้ เพื่อครูจะได้มองเห็นแนวทางในการ ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน

สรุปได้ว่าการพัฒนาครูควรเริ่มจากครูจากปัญหาและความต้อง ควรมีลักษณะ ดังนี้ วิธีการพัฒนาต้องมีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของครูและบุคลากร ทางการศึกษามุ่งเน้นวิธีการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงาน การเข้ารับ การอบรมหรือการเข้าร่วมการสัมมนาทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนา ครูที่เป็นการบูรณาการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการฝึกอบรมและนำความรู้มาแบ่งปันกัน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบริบท โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) ปรางค์ดั่งนี้ การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) บริบทของสถานศึกษาตั้งแต่สภาพแวดล้อม วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และเป้าหมาย ทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาและกลยุทธ์ของสถานศึกษาจากแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ การประจำปี 2552 แบบรายงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2552 พบว่า การศึกษา 2553 มีนักเรียน 1,179 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 57 คน ปัจจุบันมีการ สอนในระดับอนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 37 ห้องเรียน โรงเรียนมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ ระยะเวลา 4 ปี แผนปฏิบัติการ 1 ปี มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละฝ่าย กำหนดภารกิจ งานไว้ 4 ฝ่าย คือ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานบริหารบุคคล และงานบริหารงบประมาณ โรงเรียนมีการแต่งตั้งครูรับผิดชอบแต่ละ โครงการ ผลการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 พ.ศ. 2550 มีข้อเสนอแนะให้ครูได้รับการศึกษาอบรมประชุมสัมมนา และศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ

สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค วิธีการ และการประเมินผลที่หลากหลาย

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบแรกระหว่างวันที่ 24-26 สิงหาคม 2547 ได้รับข้อเสนอแนะจากผลการประเมิน คือ ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนา ด้านการเรียนการสอน ด้านความรู้ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะในการทำงาน ผู้เรียนควรพัฒนาด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรสถานศึกษา บูรณาการสาระการเรียนรู้ สถานศึกษาควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในวิชาที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง ทิศทางการพัฒนาในอนาคตควรหาแนวทางพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (2549-2553) เมื่อวันที่ 26-27 พฤศจิกายน 2550 ผลการประเมินมีคุณภาพระดับดี ได้รับข้อเสนอแนะควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการศึกษา อบรม ประชุมสัมมนาและศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค วิธีการ และการประเมินผลที่หลากหลาย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC)

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านบัวขาว

(วันครู 2500)

ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวทางการพัฒนาครูและจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาครู ซึ่งเป็นกระบวนการประชุมที่มีวิธีการให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้องเป็นการประชุมระดมสมอง ให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าร่วมประชุม กำหนดระยะเวลา 1 วัน ในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2553 ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) การประชุมดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความรู้ (Appreciation หรือ A)

เป็นขั้นตอนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นตอนนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนแสดงข้อคิดเห็นรับฟัง และหาข้อสรุปร่วมกันอย่างเป็นประชาธิปไตย

โดยใช้การวาดรูปเป็นสื่อ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence หรือ I)

เป็นขั้นตอนการหาวิธีการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในช่วง (A2) และเป็นช่วงการหามาตรการหรือวิธีการในการพัฒนาและการค้นหาเหตุผลเพื่อจัดลำดับตามความเห็นของกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ

1. การคิดโครงการ กิจกรรม หรือนวัตกรรมที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์
2. การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ และกิจกรรมที่ดำเนินการการคิด

โครงการหรือกิจกรรมที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control หรือ C)

เป็นการนำเอาโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มาสู่การปฏิบัติและจัดกลุ่มผู้ดำเนินงานซึ่งจะรับผิดชอบต่อโครงการหรือกิจกรรมขั้นตอนนี้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

1. การแบ่งกลุ่มรับผิดชอบ
2. การตกลงในรายละเอียดในการดำเนินงาน

ขั้นสร้างความรู้ ในการประชุมตามกระบวนการ AIC ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวาดภาพ และนำเสนอเป็น Mind map ในช่วงขั้นการสร้างความรู้ โดยการวาดภาพมีความสำคัญ ดังนี้

1. การวาดภาพจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถสร้างจินตนาการ โดยไม่ต้องจำกัดอยู่ที่ตัวอักษร

2. การวาดภาพเป็นการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมต้องพูด อธิบายภาพ หรือสัญลักษณ์ที่ตนเองวาดและต้องอธิบายอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมอื่นสามารถซักถามข้อมูลจากภาพได้เป็นการเปิดให้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูล การพูดเป็นประโยชน์ในการกระตุ้นให้สมาชิกที่ไม่ค่อยกล้าพูด

3. การใช้เทคนิควาดภาพช่วยเสริมบรรยากาศในการประชุมให้มีความสนุกสนาน เป็นกันเองมากยิ่งขึ้นเป็นการกระตุ้นให้ที่ประชุมใช้พลังความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่

4. การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาว่ามีปัญหาในเรื่องใดบ้าง อาจจะเป็นปัญหาของโรงเรียน ปัญหาของการพัฒนาว่ามีปัญหาจากอะไรบ้างและมีสาเหตุจากอะไร ฝึกให้ผู้เข้าร่วมประชุมสะท้อนปัญหาและสืบหาสาเหตุของปัญหา ฝึกการวิเคราะห์ปัญหาให้ถูกต้อง

การประชุมได้แบ่งครูออกเป็นทั้งหมด 8 กลุ่ม ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูรับผิดชอบในการสอน ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี แต่ละกลุ่มได้ระดมพลังสมองสรุปผลการพัฒนาครู แนวทางในการพัฒนาครู และวิธีการพัฒนา

ของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ได้ดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานในหน้าที่พิเศษอื่นๆ การจัดทำแผนงานและสารสนเทศของโรงเรียน การมอบหมายงาน การสอนและงานพิเศษ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนาตามงานที่รับผิดชอบ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าประกวดแข่งขันสื่อการสอน สื่อสิ่งพิมพ์ การนำเสนอผลงานในโอกาสต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
3. โรงเรียนมีโครงการพัฒนาบุคลากร มีกิจกรรมการศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นให้มีวุฒิ ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและเพียงพอ หรือเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะ และนำเสนอผลงานในโอกาสต่างๆ
5. สนับสนุนส่งเสริมให้ครู และบุคลากรอื่น ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ โดยการประชุม สัมมนา อบรมและศึกษาดูงาน
6. นิเทศติดตาม ประเมินผลและสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ
7. ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน
8. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
9. พัฒนาครูให้มีความรู้ในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2.2 ปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

จากการระดมสมองและจากใบงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม ผู้วิจัย นำเสนอสรุปเป็นรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับด้านจุดเด่น จุดด้อย/ปัญหาที่พบ และแนวทางการพัฒนาครูได้ดังนี้

ตารางที่ 18 ผลการประชุมประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC)

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	จุดเด่น	จุดด้อย/ปัญหาที่พบ	แนวทางการพัฒนาครู
ภาษาไทย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูมีความรับผิดชอบและเสียสละในการทำงาน 2. ครูได้รับการส่งเสริมการพัฒนาและเผยแพร่ผลงาน 3. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การอบรม สัมมนาของครูไม่ตรงกับความต้องการ 2. ครูมีจำนวนชั่วโมงสอนมาก 3. นักเรียนมีปัญหาด้านการอ่าน 4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดการอบรม สัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างเครือข่าย 2. การทำสื่อการสอน 3. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4. การสร้างขวัญ กำลังใจและมอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถ และความถนัด
คณิตศาสตร์	<p>มีระบบการนิเทศที่ต่อเนื่องเป็นการนิเทศโดยผู้บริหาร เช่น การเยี่ยมชมชั้นเรียน การสังเกตการสอน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนในแต่ละห้องมีจำนวนมาก 2. ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก 3. บุคลากรขาดองค์ความรู้ในการพัฒนา 4. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาความสามารถให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบ 2. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอน 3. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 4. มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ และความถนัด
วิทยาศาสตร์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูสอนโดยเน้นการบรรยาย 2. การจัดและใช้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพิ่มทักษะในการเรียนรู้ 2. อบรมเพิ่มเติมให้เกิด

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	จุดเด่น	จุดด้อย/ปัญหาที่พบ	แนวทางการพัฒนาครู
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	2. การส่งเสริมนักเรียน ให้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภายในและภายนอก โรงเรียนอยู่เสมอ 1. ครูมีความ รับผิดชอบและ เสียสละในการทำงาน 2. นักเรียนได้ร่วม กิจกรรมที่หลากหลาย 3. ผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือ ในการพัฒนาโรงเรียน	ห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ 3. การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ของครูภายใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ 1. ส่วนใหญ่ใช้วิธีการ สอนแบบบรรยาย 2. ครูเปลี่ยนวิชาสอน บ่อยทำให้ขาดความ ชำนาญในเนื้อหาสาระ 3. นักเรียนมีจำนวน มากในแต่ละห้อง 4. นักเรียนขาดวินัย และความรับผิดชอบ	ความชำนาญในการสอน 3. การพัฒนาและจัดหา สื่ออุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ 4. การวางแผนการสอน ให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติกิจกรรม 1. ส่งเสริมการทำวิจัย ในชั้นเรียน 2. การแบ่งปันและ เผยแพร่ความรู้ของครู ภายในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ 3. จัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างกัน 4. การมอบหมายงาน ตามความรู้ความสามารถ และความถนัด 5. จัดการอบรมสัมมนา และศึกษาดูงาน
ภาษาต่างประเทศ	1. การมีส่วนร่วม ของครูในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา 2. การวิเคราะห์ หลักสูตร 3. จัดทำกำหนด การสอนและแผนการ	1. ครูขาดทักษะ และเทคนิคในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ 2. ครูขาดความมั่นใจ การสอน 3. สื่อการสอน มีไม่เพียงพอ	1. พัฒนานวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาการสื่อสาร ภาษาอังกฤษและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. พัฒนาแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนให้มีประสิทธิภาพ

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	จุดเด่น	จุดค้อย/ปัญหาที่พบ	แนวทางการพัฒนาครู
<p>สุขศึกษา และพลศึกษา</p>	<p>จัดการเรียนรู้</p> <p>4. ผู้ปกครองให้ความ ร่วมมือกับโรงเรียน ในการพัฒนาการสอน</p> <p>1. นักเรียนได้ร่วม กิจกรรมที่หลากหลาย มีทักษะในการ เคลื่อนไหวร่างกาย</p> <p>2. นักเรียนมีทักษะ ที่จำเป็นในการ ดำรงชีวิต</p> <p>2. โรงเรียน มีบรรยากาศที่ส่งเสริม การเรียนรู้</p>	<p>4. ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่ำ</p> <p>5. นักเรียนขาด การเรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรง</p> <p>1. การวางแผนการ ทำงานร่วมกันไม่เป็น ระบบและต่อเนื่อง</p> <p>2. ครูขาดการทำงาน เป็นทีม</p> <p>3. การติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงาน ไม่ต่อเนื่อง</p>	<p>3. จัดการอบรมสัมมนา</p> <p>4. การใช้ภาษา ต่างประเทศเชื่อมโยง กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่นๆ</p> <p>1. อบรมครูให้มีทักษะ การสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม</p> <p>2. ส่งเสริมให้ครูได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมี ส่วนร่วมในการทำงาน</p> <p>3. พัฒนาผู้เรียนให้มี วินัยและมีความ รับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น นำความรู้ไปประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวัน</p>
<p>ศิลปะ</p>	<p>1. ครูมีความ รับผิดชอบในการ เรียนรู้ของตนเอง อย่างต่อเนื่อง</p> <p>2. ครูมีความสามัคคี ร่วมคิดร่วมทำในงาน ที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>3. การจัดหาสื่อ การสอน</p>	<p>1. การอบรมไม่ตรง กับความต้องการ และปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>2. ครูสอนไม่ตรง วิชาเอก</p> <p>3. นักเรียนขาด พื้นฐานด้านศิลปะ</p>	<p>1. การบูรณาการภายใน กลุ่มสาระการเรียนรู้</p> <p>2. การอบรม เชิงปฏิบัติการให้มี ความรู้ความสามารถ ในด้านการสอนศิลปะ</p> <p>3. การพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม</p>

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จุดเด่น	จุดด้อย/ปัญหาที่พบ	แนวทางการพัฒนาครู
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	1. นักเรียนพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ 2. นักเรียนได้รับส่งเสริมการเข้าแข่งขันและเผยแพร่ผลงานในระดับต่างๆ 3. ครูพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4. ส่งเสริมความสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างบุคคล	1. การบริหารจัดการ การจัดครูผู้สอนที่ตรงกับความสามารถและวิชาเอก 2. จำนวนนักเรียนต่อห้องมีจำนวนมาก 3. นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน 3. ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก ขาดความเข้าใจหลักสูตรและความชำนาญในเนื้อหาสาระที่สอน 3. ขาดสื่อการสอนที่เหมาะสม 4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	1. จัดสัดส่วนจำนวนนักเรียนต่อห้องและครูผู้สอนให้เพียงพอและเหมาะสม 2. การมีส่วนร่วมและประชุมวางแผนการจัดครูเข้าสอน 3. พัฒนาทักษะการสอนของครู 4. จัดการอบรมสัมมนา 5. พัฒนาการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง

2.3 แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)

แนวทางการพัฒนาครูควรเพิ่มอัตรากำลังครูให้เพียงพอต่อภาระงานที่รับผิดชอบ ให้ความรู้กับครูในการใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญในการสอน พัฒนาการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบครอบคลุมและทันต่อการใช้งาน การพัฒนาเทคนิคการสอน สื่อการสอนให้มีความหลากหลาย การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้นำเสนอมาตรฐานที่กำหนดและยุทธศาสตร์การพัฒนา สรุปได้ดังนี้

1. มาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

1.1 นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

1.2 ครูได้รับการพัฒนาโดยการเข้าร่วมการอบรม สัมมนาทุกคนและมีความต่อเนื่อง

1.3 ครูได้รับประสบการณ์จากการการแลกเปลี่ยนความรู้ การทำงานเป็นทีม มีความสามารถจัดการเรียนรู้

1.4 ชุมชนและผู้ปกครองเข้าใจแนวนโยบายการพัฒนาและการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย

2.1 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ครู/ผู้ปกครอง/นักเรียน)

2.2 จัดโครงการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน

2.3 นำผลการอบรมมาจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและการสร้างเครือข่าย

การทำงาน

2.4 ส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน

3. สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) จากประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) พบว่า การวางแผนพัฒนาครูควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อจัดให้มีการพัฒนาระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของครู โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนมีการส่งเสริมความสามารถของครูมีระบบการนิเทศเป็นกรณีพิเศษโดยผู้บริหาร เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน ครูเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทุกคน แต่การดำเนินการยังมีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ สรุปได้ดังนี้

1. ครูขาดเทคนิควิธีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้สื่อ นวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน

2. ครูสอนไม่ตรงวิชาเอกทำให้ขาดความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้

3. การอบรม สัมมนาของครูในโรงเรียนไม่ตรงกับความต้องการและการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้

4. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนความรู้ และทักษะการทำงานแต่การนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังไม่เพียงพอที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์คิดไตร่ตรองและความรู้ในเนื้อหาสาระ

5. ควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทั้งภายในและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยการประชุม วางแผน ระดมความคิด

6. การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศและผลงานของครูไม่เป็นระบบครอบคลุมและทันต่อการใช้งาน

7. ครูเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทุกคน แต่เทคนิคการสอนที่ใช้เน้นการสอนแบบบรรยาย และการวัดประเมินผลไม่ครอบคลุมตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการเรียนรู้

8. นักเรียนมีจำนวนมากในแต่ละห้องเรียน และมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสม

9. ปัญหาการจัดเก็บความรู้ไม่เป็นระบบและกระจัดกระจายและไม่มีการขยายผล

10. ครูขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนและบุคคลอื่น เมื่อไปอบรมสัมมนาจะเก็บความรู้เอาไว้คนเดียว หรืออาจจะเขียนรายงานให้ผู้บริหารเท่านั้น

11. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานไม่เป็นรูปธรรมและขาดความต่อเนื่อง

12. การวัดประเมินผลและการจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ยังไม่เป็นระบบการประเมินยังไม่ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

13. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

เมื่อจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาครู ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สรุปร่วมกันว่าควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้เนื่องจากส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ผลที่เกิดขึ้นพบว่าขั้นการสร้างแนวทางการพัฒนาคือขั้นตอนการหาวิธีการที่จะทำให้สามารถพัฒนาตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในช่วง A2 และเป็นช่วงการหามาตรการหรือวิธีการการพัฒนาและการค้นหาเหตุผลเพื่อจัดลำดับความสำคัญตามความเห็นของกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมดังนั้นผู้เข้าร่วมประชุมจึงสรุปปัญหาร่วมกันเมื่อจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมด 5 ด้าน เรียงความสำคัญจากความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนา ดังนี้

1. การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
3. การใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย
4. การพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม
5. การวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง

ขั้นการสร้างแนวปฏิบัติ คือการนำเอาโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มาสู่การปฏิบัติ และจัดกลุ่ม ผู้ดำเนินการซึ่งจะรับผิดชอบต่อโครงการหรือกิจกรรมขั้นตอนนี้ โดยแบ่งออกเป็น

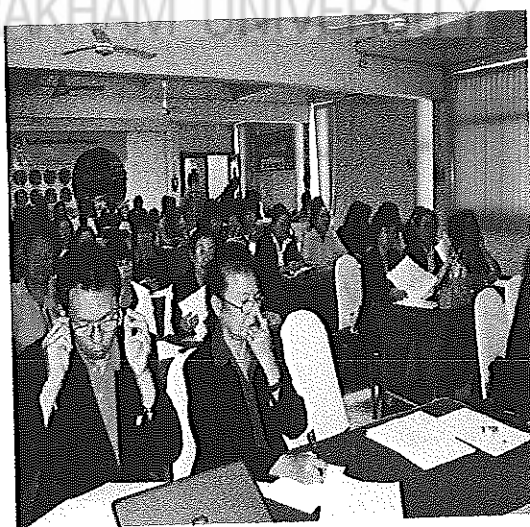
2 ช่วง ได้แก่ การแบ่งกลุ่มรับผิดชอบ และการตกลงรายละเอียดในการดำเนินการแนวทางการแก้ปัญหา

จากการประชุมได้เสนอให้มีการแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยเริ่มจากการพัฒนาหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 สาระการเรียนรู้ และครูวิชาการให้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ก่อนที่จะขยายผลไปยังครูทั้งโรงเรียน ที่ประชุมจึงมีความคิดเห็นร่วมกันว่าในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูควรมีการจัดตั้งทีมงานในการพัฒนา

ภาพที่ 1 นายสรเดช วันนุ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านบัวขาว เป็นประธานการประชุม AIC

ภาพที่ 2 นายสงคราม พิชัยช่วง ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

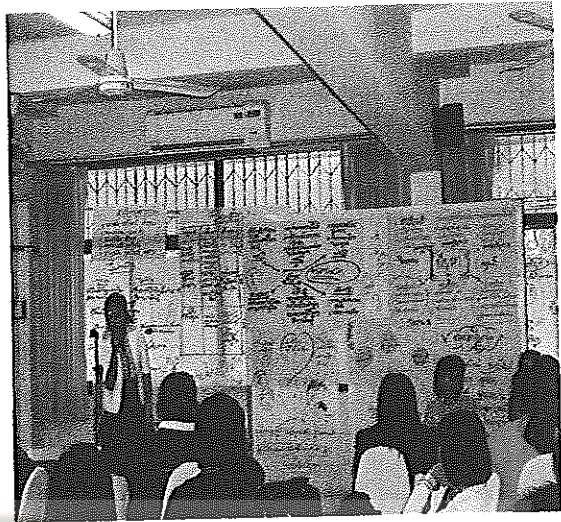

ภาพที่ 3 รศ.ดร.ฉลาด จันทร์สมบัติ วิทยากรการประชุม

ภาพที่ 4 ครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) เข้าร่วมการประชุม

ภาพที่ 5 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้
ร่วมกันระดมความคิดเห็น

ภาพที่ 6 ครูนำเสนอสภาพปัจจุบัน
และความต้องการในการพัฒนา

แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)

การสร้างทีมงานในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการเตรียมทีมโดยจัดตั้งคณะทำงานและประชุม เป็นทีมการจัดการความรู้ ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2553 เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เป็นการเตรียมความพร้อมให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 คนรวมทั้งรวม 12 คน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้จัดให้มีการประชุมผู้ร่วมวิจัยทั้งหมด

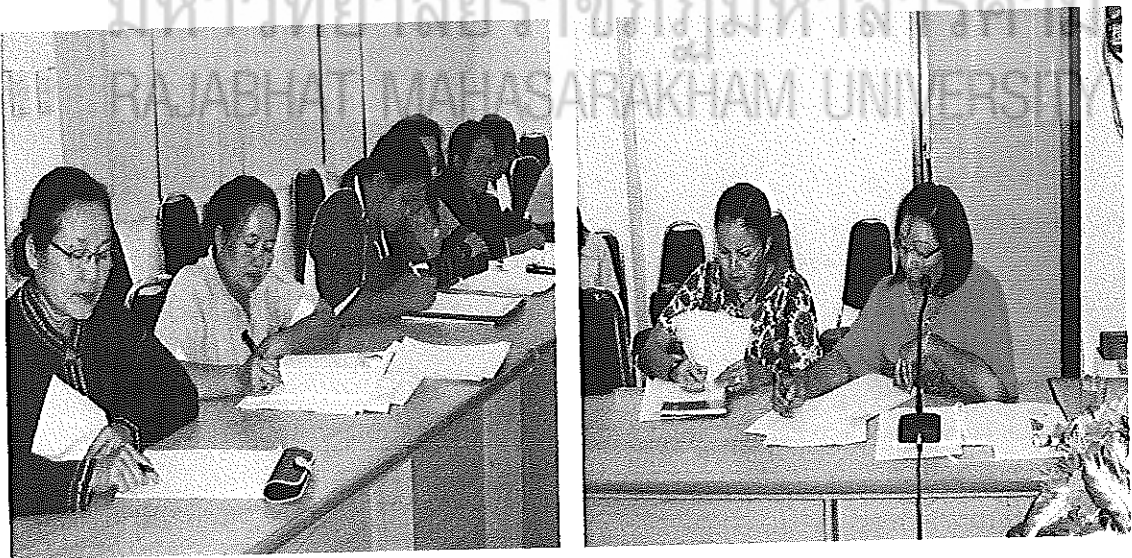
ผู้ร่วมวิจัยทุกคนได้ร่วมให้ข้อเสนอแนะ และแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันของทีมงาน ผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน (Planning) 2) ขั้นปฏิบัติการ (Action) 3) ขั้นสังเกต (Observation) 4) ขั้นสะท้อนผล (Reflect) 5) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing) เป็นกระบวนการที่ผู้เกี่ยวข้องร่วมมือกัน ผลการประชุม พบว่า

1. ผู้ร่วมวิจัยพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนแนวคิด วิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน
2. ผู้ร่วมวิจัยมีความพร้อมที่จะพัฒนาความรู้ และทักษะการจัดการเรียนรู้

3. บรรยากาศการทำงานจะส่งเสริมให้สมาชิกจัดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันจะส่งผลให้สมาชิกเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
4. ควรมีการอบรมสัมมนาครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ เพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

ภาพที่ 7 ผู้วิจัยประชุมทีมงาน

ภาพที่ 8 ทีมงานสรุปแนวทางการพัฒนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 2

1. จัดทำแผนการพัฒนา

ผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวางแผน และกำหนดการดำเนินงานตามแผน พร้อมทั้งปฏิบัติตามแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องตรงตามความต้องการ โดยอาศัยความร่วมมือของทุกคนในการร่วมคิด ร่วมทำและปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นจนกว่าจะบรรลุตามเป้าหมายหรือความสำเร็จที่ตั้งไว้

ผลการจัดทำแผนการพัฒนา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการร่วมกันเพื่อให้ได้แผนการพัฒนาที่นำไปปฏิบัติได้จริง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดกิจกรรม ผู้รับผิดชอบและระยะเวลาดำเนินการ 1 วัน ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2553 สถานที่โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) เพื่อให้ได้แผนการดำเนินการที่มีความเหมาะสมประกอบการดำเนินงานตามกระบวนการเป็นแนวทางการจัดการความรู้ และกำหนดเป้าหมายการจัดการความรู้ประกอบด้วย ระยะเวลา กิจกรรม เป้าหมาย ตัวชี้วัด วิธีการเก็บข้อมูลเครื่องมือและกำหนดระยะ พบว่าได้แผนการพัฒนาที่มีความเหมาะสมเป็นเอกสารการประกอบการดำเนินการตามกระบวนการ และเป็นแนวทางการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)

ภาพที่ 9 ผู้ร่วมวิจัยจัดทำแผนการพัฒนาร่วมกัน

2. การประชุมแสดงความคิดเห็น ผู้ร่วมวิจัยประชุมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ดังนี้

2.1 กำหนดเป้าหมายการพัฒนาครู

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาครูร่วมกัน ดังนี้

1.1 ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ ผลงานวิจัย หรือนวัตกรรมอย่างน้อย 1 ชิ้น ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง และเผยแพร่สู่บุคคลอื่น

1.2 ครูมีทักษะกระบวนการในการทำงาน การทำงานเป็นทีม ร่วมกับผู้อื่น มีเจตคติที่ดีและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

1.3 ครูสามารถสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ ส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความรู้อย่างเต็มที่

1.4 การจัดการความรู้ในชั้นเรียน เป็นการจัดการความรู้ร่วมกับผู้เรียนในชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้นำ ผู้สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.5 ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียน ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแต่ละระดับ เพื่อนำมากำหนดความรู้ที่ต้องการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งให้ความร่วมมือกับโรงเรียน และบุคคลอื่นในการคิดวางแผน กำหนดความรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.6 ครูตระหนักถึงความสำคัญของการแสวงหาความรู้ พัฒนาความรู้สามารถของตนเองให้เข้าถึงความรู้ โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การแสวงหาความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ และเพื่อนร่วมงาน โดยการยอมรับในความรู้ความสามารถซึ่งกันและกัน

1.7 ครูต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ ด้วยการจัดทำแฟ้มพัฒนางาน จัดทำเอกสารประกอบการสอนที่ได้จากการสร้างและการแลกเปลี่ยนความรู้

1.8 ครูจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1.9 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2 การจัดทำตัวชี้วัดการจัดการความรู้

ผลจากการประชุมผู้ร่วมวิจัยได้จัดทำตัวชี้วัดการจัดการความรู้ เพื่อสะท้อนผลสำเร็จของการดำเนินงานการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้ โรงเรียนบ้านบัวขาว(วันครู 2500) โดยกำหนดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ผู้ร่วมวิจัยจัดทำแผนการดำเนินงานทบทวนตัวชี้วัดการจัดการความรู้ โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) โดยการประชุมระดมความคิดเห็นสรุปตัวชี้วัดการจัดการความรู้ ดังนี้

1. ระดับบุคคล

1.1 มีความตระหนักในความสำคัญของการเรียนรู้

- 1.2 มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
- 1.3 มีการคิดอย่างเป็นระบบ ริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.4 มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 1.5 มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน

2. ระดับกลุ่ม

- 2.1 มีการสร้างวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ร่วมกัน
- 2.2 มีการสร้างทีมงาน และทำงานเป็นทีม
- 2.3 มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

3. ระดับองค์กร

- 3.1 มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้
- 3.2 มีการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร ให้เกิดขึ้น
- 3.3 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
- 3.4 มีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 3.5 มีการมุ่งเน้นคุณภาพ กำหนดตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ
- 3.6 มีระบบการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงาน

3. ระดมสมองภายในทีมและถอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความรู้ที่มีในตัวตนและที่ต้อง

แสวงหาจากภายนอก

ผลการระดมสมองภายในทีม และถอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความรู้ที่มีและไม่มีในตัวชี้วัดคือ องค์ความรู้ที่มีและไม่มีในสถานศึกษาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สามารถระบุความรู้ที่ต้องการใช้ วิธีการคือการประชุมการสนทนาและแลกเปลี่ยนความรู้ ผลการดำเนินงานพบว่า ระดับของการเรียนรู้ประกอบด้วย ทีม กลุ่ม/ทีม องค์กร ซึ่งในระดับบุคคลทุกคนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจัดให้เรียนหลายทาง เช่น การประชุม การอบรมในระดับทีม กำหนดประเด็นปัญหาในการทำงานและการเรียนการสอนด้วยการให้ความเห็นร่วมกันแต่ละทีมต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของทีมมีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน ในระดับองค์กร มีการเก็บความรู้ การเรียนรู้ต้องอาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้ในอดีต ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กับการจัดโครงสร้างภายในองค์กร การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าความรู้ ทำให้เกิดการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการวิเคราะห์ทบทวน การดำเนินงาน การกำหนดให้กลุ่มคนมาทำงานร่วมกัน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และ โครงสร้าง

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยระดมสมองภายในทีม โดยการสำรวจครูที่มีเทคนิคการเรียน

การสอนดีเด่นในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ของผู้ร่วมวิจัย พัฒนาการด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้องค์ความรู้ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาครู วิธีการคือศึกษาจากเอกสารและเพิ่มสะสมผลงานครูที่ได้รับรางวัลและการยกย่องเป็นผู้มีผลงานดีเด่นใน ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการระดมสมองภายในทีมพบว่า ผู้ร่วมวิจัยได้รวบรวมความรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ รวบรวมเอกสารการพัฒนาระบบการเรียนรู้อินรูปของเอกสาร เพิ่มสะสมผลงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 3

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop)

หลังจากให้ความรู้เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กำหนด 1 วัน ในวันที่ 10 ธันวาคม 2553 สถานที่โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) โดยมีเป้าหมายของผู้ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ ครูวิชาการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 สาระการเรียนรู้ โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ คือ รศ.ดร.ฉลาด จันทรมนต์ และคณะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. การสร้างวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการพัฒนาาร่วมกัน
2. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเบื้องต้น และการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ของทีมงาน

3. เพื่อให้ความรู้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา
4. เพื่อพัฒนาทีมงานจัดการความรู้ให้มีความสามารถจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การจัดการความรู้ในสถานศึกษา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินการจัดการความรู้ตามบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) คือ 1) คุณอำนวย 2) คุณลิขิต 3) คุณวิศาสตร์ 4) คุณประสาน 5) คุณประเมินผล และ 6) คุณบริหารทั่วไป รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 19 บทบาทหน้าที่ของผู้จัดการความรู้

ผู้รับผิดชอบ	หน้าที่
คุณอำนวย (Knowledge Facilitator) จำนวน 1 คน	เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้ สร้างบรรยากาศ มุ่งมั่น ชื่นชม แบ่งปัน และเป็นผู้ประสานงาน ระหว่างปฏิบัติ กับผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติรวบรวมความรู้

ผู้รับผิดชอบ	หน้าที่
<p>คุณลิขิต (Note Taker) จำนวน 2 คน คุณวิศาสตร์ (IT wizard) จำนวน 2 คน</p>	<p>และเชื่อมโยงการจัดการความรู้ภายในกับภายนอกองค์กรอีกด้วย โดยอาจจัดออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น จัดการประชุม การจัดพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้</p> <p>คือผู้ทำหน้าที่จัดบันทึกในกิจกรรมจัดการความรู้ โดยทำหน้าที่เป็นการเฉพาะกิจ ในการ Workshop การจัดการความรู้ อาจทำหน้าที่เป็นระยะยาวหรือกึ่งถาวร</p> <p>ผู้จัดเก็บรวบรวมความรู้ที่ได้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อื่นๆ ซึ่งรวมทั้งการพัฒนากระบวนการที่มีคุณภาพและเข้าถึงได้ง่าย สร้างวัฒนธรรมส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน (Peer Process) ส่งเสริมให้มีทักษะในการเรียนรู้เป็นทีม</p>
<p>คุณประสาน (Network Manager) จำนวน 2 คน</p>	<p>เป็นผู้ที่คอยประสานเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการความรู้ ในหน่วยงาน ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยกระดับความรู้ ร่วมแลกเปลี่ยนทักษะในการเรียนรู้ และทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นผู้ที่คอยประสานเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการความรู้ในโรงเรียนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันความรู้</p>
<p>คุณประเมินผล (Evaluator) จำนวน 3 คน</p>	<p>จัดให้มีการประเมินผลของการดำเนินการจัดการความรู้ ในลักษณะของ “การประเมินเพื่อส่งเสริมความสำเร็จ” (Empowerment Evaluation) เพื่อประโยชน์ในการปรับตัว ในการดำเนิน การติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ค้นหาความสำเร็จ หรือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ</p>
<p>คุณผู้ช่วยฝ่ายบริหาร (Assistant Administrator) จำนวน 2 คน</p>	<p>จัดสรรทรัพยากรสำหรับใช้ในกิจกรรมจัดการความรู้ เช่น เงิน เวลา และบุคลากรสำหรับร่วมทำกิจกรรม รวมทั้งระบบสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และเชื่อมโยงการจัดการความรู้เข้ากับกิจกรรมอื่นๆ</p>

ทีมผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดขั้นตอนกระบวนการจัดการความรู้ของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน

1. การสร้างความรู้ หมายถึง การแสวงหา จัดหาความรู้เพื่อให้ได้กลวิธีที่จะใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนางานเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาด้วยตนเองและประสบการณ์ในการทำงานมาหลอมเป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ สรุปรูความรู้ที่มีอยู่เดิมของตนเองจากการศึกษาหรือประสบการณ์ในลักษณะเทคนิควิธีการหรือขั้นตอน เทียบเคียงความรู้ของตนกับความรู้ใหม่ที่ได้รับสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ของตนเอง ค้นหาความรู้ที่ฝังลึกในตัวตน (Explicit Knowledge) จากครูที่มีวิธีการสอนเป็นแนวปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) และเป็นแบบอย่างที่ดี การเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสร้างความรู้ เช่น การจัดประชุมสัมมนา การอบรม ก การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การระดมความเห็น การสนทนา

2. การทดลองใช้ความรู้ หมายถึง การใช้ความรู้ในองค์กรจากข้อมูล เอกสารหรือการสนทนา เป็นการผสมผสานความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ และนำความรู้ไปสอนและถ่ายทอดเป็นลักษณะของการนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ นำความรู้ไปใช้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การออกแบบการสอน การใช้สื่อและนวัตกรรม การวัดและประเมินผล

ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ได้แก่ ครูเกิดการเรียนรู้มีความสามารถในการทำงานที่ดีขึ้นมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถแก้ปัญหาในการทำงานดีขึ้น และเกิดความรู้ใหม่ๆ ช่วยเพิ่มพูนองค์ความรู้

3. การประเมินความรู้ หมายถึง การประเมินผลสิ่งที่ปฏิบัติเพื่อทำให้ได้ทราบว่าการปฏิบัติงานได้ผลดีไม่น้อยเพียงใดและแนะนำให้ผู้ถึงวิธีการที่จะต้องปฏิบัติงานให้ได้ดีสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างและรักษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ การทดสอบความรู้ความเข้าใจและการประเมินผลสำเร็จของการจัดการความรู้ของครู การทบทวนประมวลผล และปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ได้แก่ การวัดผลที่คำนึงถึงโคผลลัพ์ (Out Put) หรือประโยชน์ที่จะได้รับ (Out Come) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง คัดแปลง หรือสร้างความรู้บางส่วนได้เหมาะสมต่อการใช้งานของตน

4. การจำแนกความรู้ หมายถึง การกำหนดความรู้ที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานหรือ

ต่อองค์กรให้เหมาะสมต่อการใช้ดำเนินงานยิ่งขึ้น และให้สามารถนำความรู้ที่เหมาะสมมาใช้ได้ง่ายและสะดวก ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ การวิเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษาในแต่ละด้านนำไปวางแผนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้ 1) การระดมสมองเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ 2) การหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน 3) การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4) การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ที่สำเร็จ วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการฟัง กำหนดเป้าหมายที่จะเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ได้แก่ มีการจัดความรู้ให้เป็นระบบ มีการแบ่งชนิดหรือประเภทความรู้ โดยคำนึงถึงว่าผู้ใช้นำไปใช้ได้อย่างไร

5. การจัดเก็บความรู้ หมายถึง การนำความรู้มาจัดเก็บในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สะดวกต่อการใช้เป็นการกำหนดเกี่ยวกับสิ่งสำคัญที่องค์กรจะเก็บไว้เป็นองค์ความรู้ โดยพิจารณาถึงวิธีการในการเก็บรักษาและการเข้าถึงเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความต้องการ การจัดเก็บให้เป็นระบบเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษา และค้นหาได้สะดวกต่อการค้นหาและใช้งาน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ จัดอยู่ในรูปเอกสาร แฟ้ม กล้องงาน การประชุม การฝึกอบรมหรือในคอมพิวเตอร์

ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ได้แก่ ครูมีความสามารถในการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ เช่น ในแฟ้มพัฒนา งาน CD จดหมายข่าว การนำเสนอในเว็บไซต์

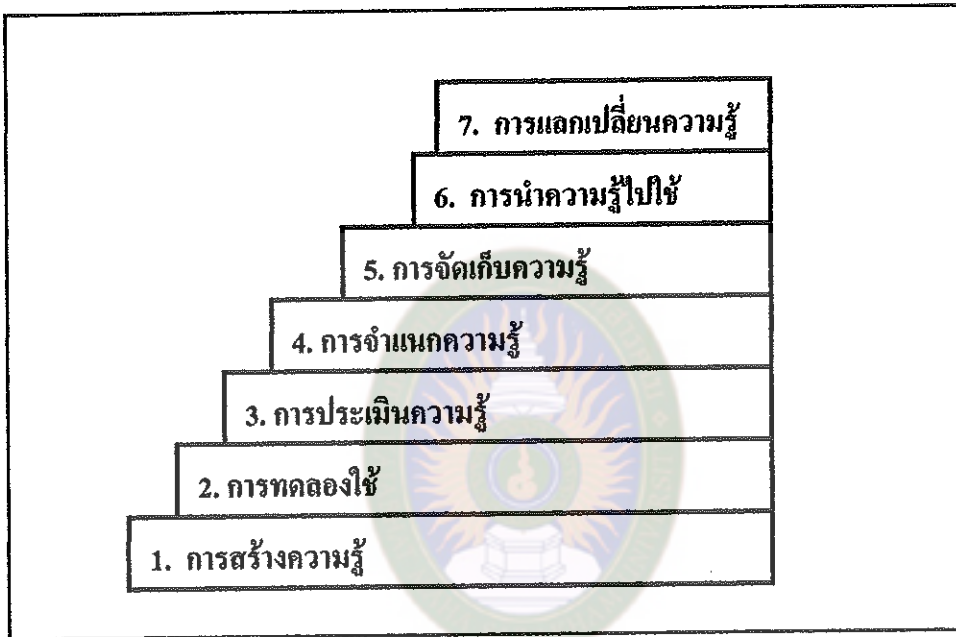
6. การนำความรู้ไป หมายถึง ความรู้ที่ได้ถูกนำไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานและพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ การบูรณาการสาระการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การเตรียมสื่อการสอน การวัดและประเมินผล การนำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติในชั้นเรียน

ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ได้แก่ ครูสามารถนำความรู้ความสามารถของตนไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และโรงเรียนจัดให้ครูที่มีความรู้และทักษะเป็นการเฉพาะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้

7. การแลกเปลี่ยนความรู้ หมายถึง การที่บุคลากรมีการแบ่งปันความรู้ให้กับบุคคลอื่น ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงานและพัฒนาองค์กรให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของตน อันจะทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะในการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ ศึกษาข้อมูลของผู้มีความรู้ความสามารถ การถอดบทเรียนหรือเล่าเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด และสรุปเป็นความรู้ใหม่ที่ได้รับ

ตัวบ่งชี้สำคัญ ได้แก่ บรรยากาศการแลกเปลี่ยนความรู้ มีการถ่ายทอด แลกเปลี่ยน และแบ่งปันองค์ความรู้

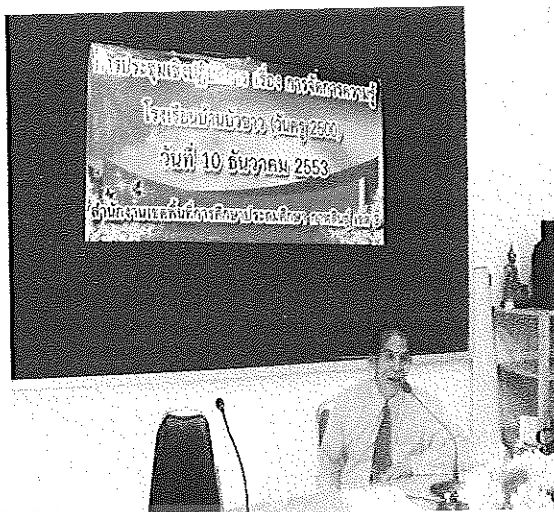
ดังนั้นจึงสรุปเป็นขั้นตอนการจัดการความรู้ของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) 7 ขั้นตอน ดังนี้

แผนภาพที่ 9 ขั้นตอนการจัดการความรู้ของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)

ภาพที่ 10 รศ.ดร.ฉลาด จันทร์สมบัติ วิทยากรให้ความรู้เรื่อง การจัดการความรู้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 11 ผู้ร่วมวิจัยร่วมนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. การพัฒนาคู่มือการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้

การจัดทำคู่มือการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจการจัดการความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ได้จัดทำขึ้นเป็นเอกสารและสารสนเทศประกอบการดำเนินการตามกระบวนการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ชัดเจน ผู้ร่วมวิจัยศึกษาเป็นแนวทางในการจัดการความรู้และได้กำหนดการเสวนาร่วมกันและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคู่มือการพัฒนาครู โดยผู้ร่วมวิจัยทำการศึกษาคู่มือมาแล้วหน้า ผู้วิจัยชี้แจงแนวทางในการดำเนินการตามคู่มือ กำหนด 1 วันในวันที่ 7 มกราคม 2554 เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยทำความเข้าใจในวิธีดำเนินการของคู่มือ ตรวจสอบรายละเอียดของกิจกรรม

คู่มือการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้มีทั้งหมด 6 บท
ประกอบด้วย

1. การจัดการความรู้เบื้องต้น
2. การจัดระบบความรู้
3. เครื่องมือการจัดการความรู้
4. การกำหนดเป้าหมาย และขั้นตอนการสร้าง KM
5. แผนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของทีมผู้ร่วมวิจัย
6. การประเมินผล

ภาพที่ 12 ผู้ร่วมวิจัยศึกษาและให้ข้อเสนอแนะคู่มือการพัฒนาครู

จากการเสวนากลุ่มได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการนำคู่มือการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้
ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้ ดังนี้

1. ให้ครูศึกษาคู่มือและนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้
2. ครูรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการพัฒนาครู
3. ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ
4. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ให้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ต่อจากนั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันวิเคราะห์แนวทางทั้งหมดในคู่มือเป็นกิจกรรม
ที่ผู้ร่วมวิจัยต้องดำเนินการในการนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้

3. การค้นหารวบรวมเอกสารต่างๆ เพื่อหาความรู้ประเภท Explicit Knowledge

การค้นหารวบรวมเอกสารต่างๆ เพื่อหาความรู้ประเภท Explicit Knowledge พบว่า ครูได้จัดการเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่ม การใช้เทคนิคการตั้งคำถาม การใช้แบบฝึกทักษะ ชุดการสอน โครงการ การสอนโดยใช้อุปกรณ์ สื่อ วัสดุทัศน การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ การอบรมคุณธรรมจริยธรรม การสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การสอนโดยใช้กิจกรรม โครงการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สนใจอ่านหนังสือ ครูได้รับรางวัลครูดีเด่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ สุขศึกษาและพลศึกษา รางวัลครูส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน รางวัลครูผู้สอนคณิตศาสตร์ดีเด่นของคุรุสภา การจัดการความรู้ที่แจ้งชัดเป็นเรื่องที่ครูได้ทำเป็นกิจวัตร แต่ขาดการจัดระบบ การเผยแพร่ การแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และในโรงเรียน ถ้ามีการจัดระบบโดยใช้องค์ประกอบ 6 ขั้นตอนของสถาบันพัฒนาผู้บริหารศึกษามาประยุกต์ใช้ด้วยจะทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสม ได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและวัฒนธรรมการทำงานของครู
2. การสื่อสารการจัดการความรู้
3. กระบวนการและเครื่องมือในการจัดการความรู้
4. การอบรมและการเรียนรู้
5. การวัดผลการจัดการความรู้
6. การยกย่องชมเชย ครูผู้สอนดีเด่น ครูต้นแบบ

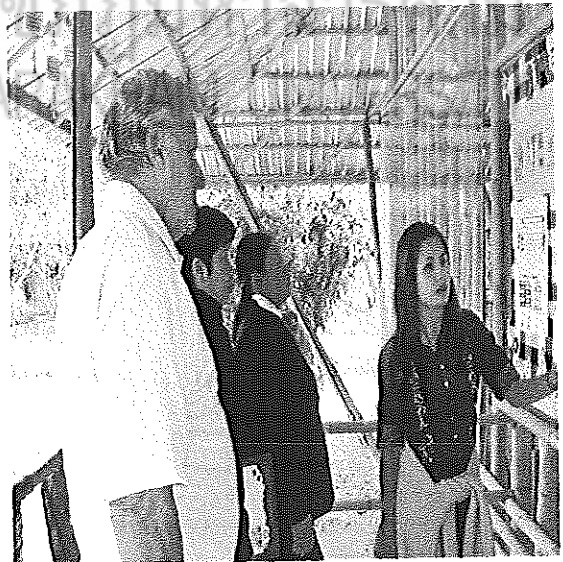
4. การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ซึ่งสามารถพัฒนาครูให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เป็น

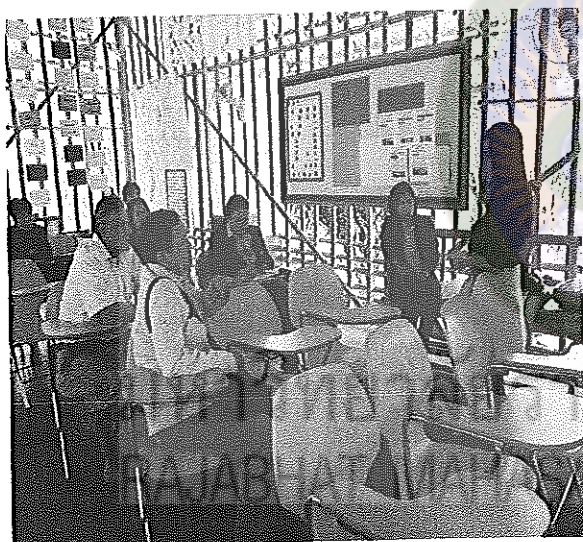
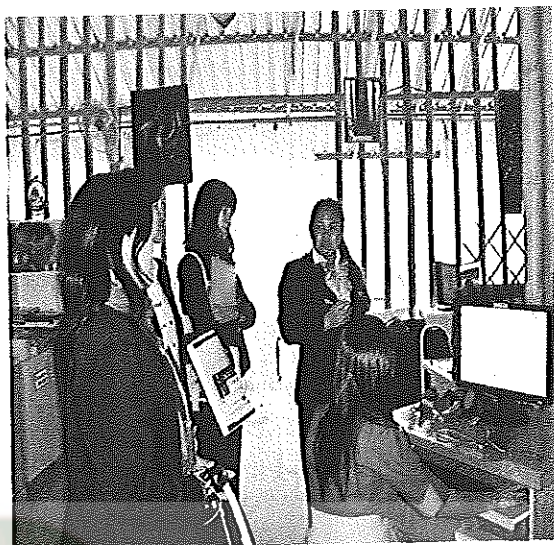
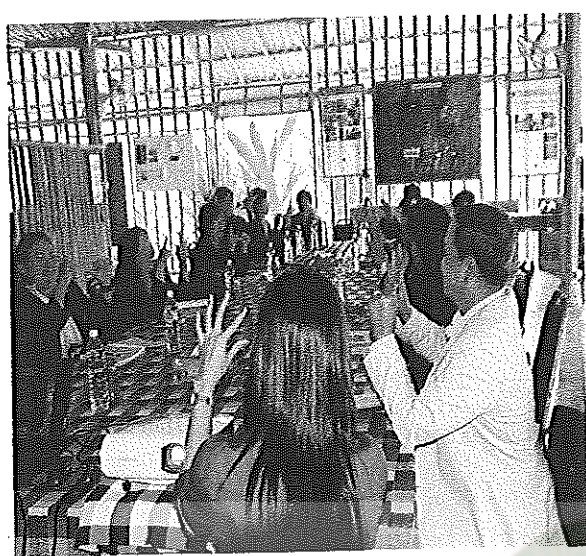
แบบอย่างที่ดีได้ ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ใช้ความรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 สถานที่โรงเรียนมัธยมมิชชั่นพัฒนา อำเภอคำปราชยา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 14 คน และนำความรู้ที่ได้รับมาร่วมสรุปและรายงานผลต่อที่ประชุม ประเด็นสำคัญ การศึกษาดูงาน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้
2. ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้
3. วิธีการพัฒนาครูวิธีกระตุ้นหรือจูงใจให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
4. ระบบการจัดเก็บ และเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศ
5. นวัตกรรมที่สมาชิกใช้ในการปฏิบัติงานมีหรือไม่ อย่างไร
6. วิธีการแลกเปลี่ยนความรู้
7. วิธีการประเมินผลและกำกับติดตามการปฏิบัติงาน
8. การจัดองค์กรให้มีวัฒนธรรมในการเรียนรู้

กิจกรรมสำคัญของการศึกษาดูงานจะเป็นการเข้าเยี่ยมชมสถานที่ ฟังการบรรยายสรุป จากผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ร่วมวิจัยซักถาม สนทนาแลกเปลี่ยน ความรู้ระหว่างกัน

ภาพที่ 13 ผู้ร่วมวิจัยศึกษาดูงาน

ภาพที่ 14 ศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน

ผลการศึกษาดูงาน ประสบการณ์และความรู้ที่ได้จากการไปศึกษาดูงานโรงเรียนมัธยม มีชัยพัฒนามีรายละเอียดดังนี้ โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Center) เป็นต้นแบบของโรงเรียนที่ได้รับความสำเร็จอย่างสูง สามารถนำไปขยายผลเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนขั้นพื้นฐานทั่วทั้งประเทศไทย คำนักเรียนโรงเรียนสามารถพัฒนาให้นักเรียน ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองการสอนให้นักเรียนมีทักษะในด้านของความคิดใหม่ๆ กระตุ้นให้เกิด นวัตกรรมและความคิดใหม่ๆ เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา โดยใช้การสอนแบบบูรณาการ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม

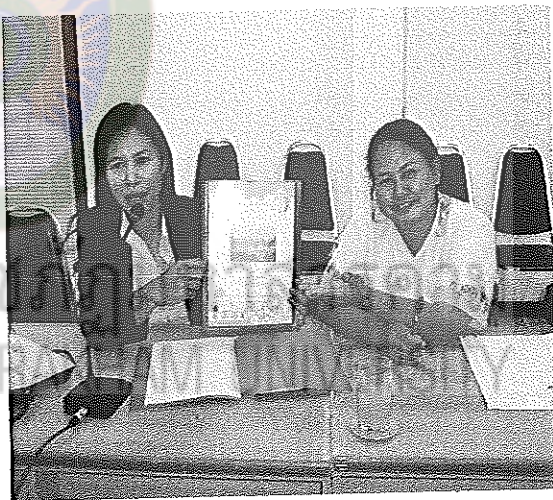
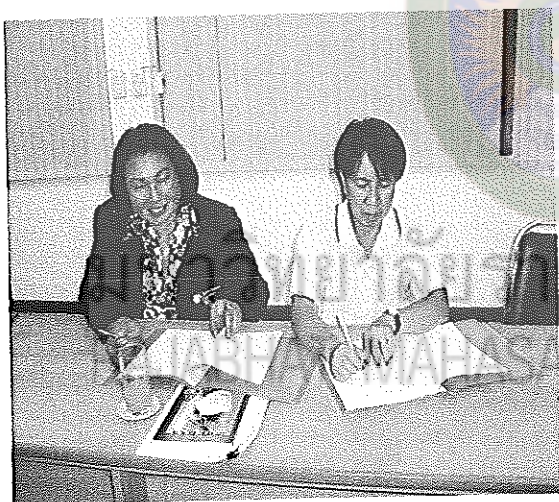
และแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและชี้แนะแนวทางที่เหมาะสม ด้านครูโรงเรียนอบรมครูเพื่อเพิ่มความรู้และศักยภาพ โรงเรียนได้สร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเหมาะสมต่อการเรียนรู้เน้นความเป็นธรรมชาติและมีสถาปัตยกรรมที่มีความโดดเด่น

ต่อจากนั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้นำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานมาเสวนาสรุปความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานจากแบบบันทึกการศึกษาดูงานในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2554 ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) พบว่าทีมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้องค์ความรู้ที่จำเป็นในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และการพัฒนาครูเพื่อให้สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ของครูสรุปได้ว่า

กล่าวโดยสรุปแล้วปัจจัยที่จะส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง ครูต้องมีเป้าหมายและสามารถบ่งชี้หรือจำแนกความรู้ได้ ครูมีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาาร่วมกัน โดยเฉพาะการสรุปเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ของตนเอง คือการจัดการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนเกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กร มีการจัดเก็บความรู้ที่เป็นระบบ มีรายละเอียดดังนี้

1. การเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนส่งเสริมผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะสามารถแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ และทำงานงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
2. มุ่งพัฒนา มีทักษะด้านของความคิดริเริ่มใหม่ๆ สามารถกระตุ้นให้สังคมเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ
3. ผู้เรียนมีความสามารถทางแนวความคิด เสาะแสวงหาและสร้างองค์ความรู้นำไปปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ตลอดทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมต่อตนเองและสังคม ร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อพัฒนาจัดกระบวนการเรียนการสอนจัดองค์ประกอบการเรียนในเรื่องการบูรณาการการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยใช้เทคนิคต่างๆ ให้สอดคล้องกับวิธีการสอนตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น อินเทอร์เน็ต โดยเน้นนักเรียนมีส่วนร่วม
5. เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้คุณภาพและยั่งยืน เป็นที่มั่นใจและเป็นที่ยอมรับของชุมชนและเป็นแบบอย่างที่ดีของโรงเรียนอื่นๆ
6. การบริหารจัดการ เปิด โอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
7. ปรับปรุงพัฒนาการทำงานของครูและบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

ต่อจากนั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้นำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานมาร่วมสรุปและวิเคราะห์ รายงานผลต่อที่ประชุมจากแบบบันทึกการศึกษาดูงาน ที่มวิจัยมีความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และองค์ความรู้ที่จำเป็นในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาพที่ 15 ผู้ร่วมวิจัยสรุปและแลกเปลี่ยนความรู้จากการศึกษาดูงาน

5. การทบทวนตัวชี้วัดการจัดการความรู้

ผู้ร่วมวิจัยแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชุมทบทวนตัวชี้วัดผลสำเร็จในการจัดการความรู้ จากการร่างในการดำเนินการระยะที่ 2 ที่ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการความรู้ ระดับ บุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร เพื่อให้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับการดำเนินงาน พบว่า ตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการความรู้มีความเหมาะสมมีดังนี้

5.1 ระดับบุคคล ประกอบด้วย 1) มีความตระหนักในความสำคัญของการเรียนรู้

2) มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน 3) มีการคิดอย่างเป็นระบบ ริเริ่มสร้างสรรค์ 4) มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง และ5) มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน

5.2 ระดับกลุ่ม ประกอบด้วย 1) มีการสร้างวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ร่วมกัน 2) มีการสร้างทีมงาน และทำงานเป็นทีม และ3) มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

5.3 ระดับองค์กร ประกอบด้วย 1) มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 2) มีการสร้างวัฒนธรรมในองค์กรให้เกิดขึ้น 3) มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 4) มีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 5) มีการมุ่งเน้นคุณภาพ กำหนดตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ และ6) มีระบบการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงาน

6. อบรมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้ร่วมวิจัยอบรมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้ร่วมวิจัยมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ ช่วยให้ครูมีภูมิ้องของตนที่ทำได้ด้วยตนเอง ล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในด้านการจัดการเรียนรู้ได้เต็ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนและทันเวลา ผู้วิจัยจัดอบรมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ กำหนด 1 วัน ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ณ โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) เนื้อหาประกอบด้วย

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้
2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้
3. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้
4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

และเวลาเรียน

5. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้
ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กำหนดขั้นตอนไว้ ดังนี้

1. การศึกษาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร
2. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 2.1 กำหนดหน่วยการเรียนและเวลาเรียน
 - 2.2 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.3 กำหนดสื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 2.4 กำหนดการวัดผลและประเมินผล

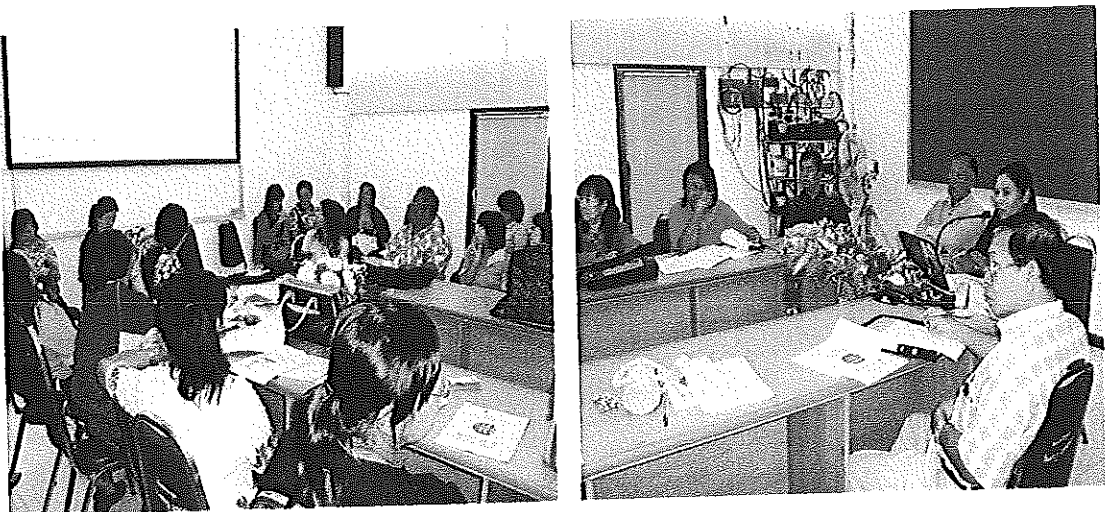
การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนทำหน้าที่ช่วยเหลือและดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรและเอกสารต้นคว่ำ เช่น ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา
 2. ศึกษาแนวการสอน การวัดและประเมินผล
 3. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- ทีมวิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คนละ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามรูปแบบแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดร่วมกัน ประกอบด้วย 1) สาระสำคัญ 2) สาระและมาตรฐาน 3) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อและอุปกรณ์ 6) การวัดและประเมินผล 7) กิจกรรมเสนอแนะ 8) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร 9) บันทึกผลหลังการสอน

นำแผนการจัดการเรียน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน โดยใช้แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ นำแผนการจัดการเรียนมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริง

7. ทีมวิจัยดำเนินการพัฒนาตามคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้

ทีมวิจัยดำเนินการพัฒนาตามคู่มือการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขระดับความรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ในการสร้างความรู้ประเมินความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ ให้ครูสามารถปฏิบัติครบตามขั้นตอนและมีชิ้นงานตามข้อตกลง

ภาพที่ 16 การอบรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

8. ยกระดับความรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผู้ร่วมวิจัยนำผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และคั่นหารรวบรวมเอกสารต่างๆ นำมาพัฒนาครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้

8.1 สร้างความรู้ ผู้วิจัยกำหนดจากชุดโครงการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาพัฒนาทั้งหมดมีวิธีการเก็บรวบรวม คือ 1) สํารวจสภาพปัจจุบันปัญหา 2) พัฒนานวัตกรรม 3) ประเมินคุณภาพสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ 4) นำมาทดลองใช้กับนักเรียนและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการที่กำหนดดังนี้

8.1.1 การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการนำศาสตร์หรือความรู้วิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กันนำมาเข้าด้วยกันหรือผสมผสานได้อย่างกลมกลืน เพื่อนำมาจัดเป็นการเรียนการสอนภายใต้หัวข้อเดียวกัน เชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีการเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชา และเน้นการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่มากกว่าการให้เนื้อหา โดยครูเป็นผู้กำหนดการจัดการเรียนการสอนในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนแบ่งออกดังนี้ 1) การบูรณาการภายในวิชา มีจุดเน้นอยู่ภายในวิชาเดียวกันอาจนำวิชาต่างๆ ที่สัมพันธ์กันมาบูรณาการกันเองของวิชานั้นและไม่แยกหรือขยายไปกับวิชาอื่น 2) การบูรณาการระหว่างวิชา มีจุดเน้นอยู่ที่การนำวิชาอื่นเข้าเชื่อมโยงด้วยกันตั้งแต่ 2 วิชาขึ้นไปภายใต้หัวข้อเดียวกันว่าวิชาใดที่สามารถนำเข้ามาบูรณาการด้วยกันได้ ไม่จำเป็นต้องว่าต้องทุกวิชา หรืออาจครบทุกวิชาหรือทุกกลุ่มประสบการณ์ก็ได้เป็นการนำวิชาหรือศาสตร์ต่างๆ เชื่อมโยงกันภายใต้หัวข้อเดียวกัน ประโยชน์ของการบูรณาการ ได้แก่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนที่ลึกซึ้งและมีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริง ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในลักษณะองค์รวม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ความเข้าใจจากสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูได้ทำงานร่วมกัน หรือประสานงานร่วมกันอย่างมีความสุขและส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้คิดวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้

8.1.2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งวัดสมรรถนะของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนดการออกแบบการเรียนรู้ในภาคเช้าของเวลาเรียนแต่ละชั้นปี เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาให้ผู้เรียนอ่าน

เขียน และคิดเลขให้คล่อง ภาคบ่ายเป็นการออกแบบการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนนั้นเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ในประสบการณ์จริง

8.1.3 การใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การถ่ายทอดความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และมวลประสบการณ์ของผู้สอนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งในปัจจุบันเป็นยุคของการปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้สอนจึงเปลี่ยนบทบาทจากการสอนมาเป็น การจัดการเรียนรู้ และผู้อำนวยการสะกด ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเอง ไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการสร้างความคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย การใช้กิจกรรม โครงการงาน

8.1.4 การพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริม สนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และ คุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีความ หลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่นเลือกใช้สื่อให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและการเรียนรู้ที่หลากหลาย ของผู้เรียน ในการจัดทำสื่อ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เมื่อมีความถูกต้อง ประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนรู้ คือช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้เป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้าง สภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และทำให้เกิดความอยากรู้อยาก เห็น ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียนทำให้ผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกัน

8.1.5 การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลในชั้นเรียนมีจุดมุ่งหมาย อยู่ 2 ประการ คือ การประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน การให้น้ำหนักความสำคัญจะไปที่จุดมุ่งหมายแรก คือการวัดผลและประเมินผลเพื่อนำผลการประเมินมาช่วยพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะภารกิจ ที่สำคัญทางการศึกษา คือทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ในสิ่งที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๕ ดังนั้นการสร้างเครื่องมือในการประเมินผล ครูผู้สอนจำเป็นต้องรู้จักเทคนิคและมีความชำนาญในการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิด เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลแต่ละชนิดมีทั้งข้อเด่นและข้อจำกัดแตกต่างกันออกไป ครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจในจุดเน้นแต่ละจุดว่าจะวัดความสามารถอะไร ทักษะใด หรือคุณลักษณะอะไร การประเมินผลนั้นควรสอดคล้องกับการเรียนรู้

จากการดำเนินการสร้างความรู้ สรุปเป็นผลการพัฒนาของกิจกรรมและนวัตกรรมที่ผู้ร่วมวิจัยได้จัดทำและนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบสอนสรุปอยู่ในชุดโครงการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ดังนี้

ตารางที่ 20 สรุปสาระสำคัญของกิจกรรมชุดโครงการในกลุ่มสาระการเรียนรู้

กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
1. โครงการภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1. ชุดการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้โครงงาน 2. แผนการจัดการเรียนรู้
2. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนคำควบกล้ำ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	1. แบบฝึกทักษะ 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	1. แบบฝึกทักษะ 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4. แบบวัดความพึงพอใจ
4. โครงการคณิตศาสตร์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	1. ชุดการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้โครงงาน 2. แผนการจัดการเรียนรู้
5. กิจกรรมสหกรณ์ครบวงจรในโรงเรียน	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6	1. แบบสอบถาม 2. แบบวัดความพึงพอใจ

กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. ชุดสื่อประสม เรื่อง โจทย์ปัญหาร้อยละ กับการซื้อขาย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	1. ชุดสื่อประสม 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน
7. แบบฝึกทักษะการเขียน สะกดคำภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ชุดที่ 1 เรื่อง My Vegetable and Fruit	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	1. แบบฝึกทักษะ 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน
8. แบบฝึกทักษะการเขียน สะกดคำภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดที่ 2 เรื่อง My Animals and Pet	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	1. แบบฝึกทักษะ 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน
9. ชุดการสอนแบบศูนย์ การเรียน เรื่อง สุขภาพ ที่ดี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1. ชุดการสอน 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน
10. การพัฒนาหนังสืออ่าน เพิ่มเติม กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน
11. การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	1. ชุดกิจกรรม 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน

ผลของการสร้างความรู้ ผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการสร้างความรู้และลงมือปฏิบัติจริง โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรม มีการแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนางานไปด้วยกัน ซึ่งจากการสังเกตพบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีปัญหาในการพัฒนานวัตกรรมซึ่งต้องมีการแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ เช่น การนำเอาแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์การเรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ เทคนิควิธีการหรือขั้นตอนการพัฒนา การออกแบบขั้นตอนการเรียนรู้และระยะเวลาที่ใช้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการสังเคราะห์ความรู้ใหม่ ดังนั้นการสร้างความรู้ต้องดำเนินการ ดังนี้

1. นำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาเขียนเป็นวิธีการหรือขั้นตอน ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม

2. เทียบเคียงความรู้กับความรู้ที่ได้จากการถอดองค์ความรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

3. สังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ของตนเอง

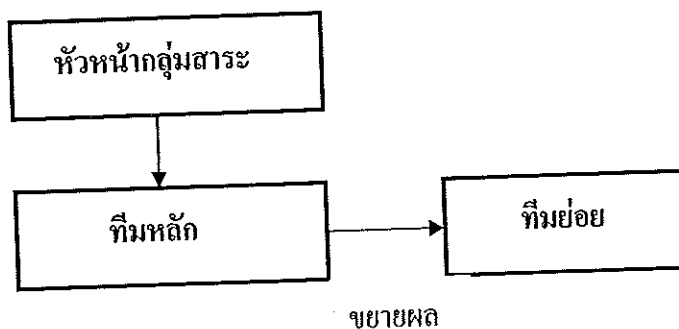
8.2 ประเมินความรู้ เนื่องจากการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้เป็นการพัฒนาที่อาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) การที่จะดำเนินการให้มีประสิทธิภาพได้นั้นต้องได้รับความร่วมมือในการกล้าแสดงความคิดเห็น มีความรับผิดชอบต่องานและพัฒนาการเรียนรู้ของตน ในการดำเนินการผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการประเมินความรู้โดยใช้แบบบันทึกก่อนการปฏิบัติงาน (BAR) แบบบันทึกระหว่างการปฏิบัติงาน (DAR) และแบบบันทึกหลังการปฏิบัติงาน (AAR)

ผลของการประเมินความรู้ จากการที่ครูนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ทั้งการติดตามเพื่อสังเกตพฤติกรรมการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน หากมีข้อบกพร่องยังไม่บรรลุเป้าหมายจะได้พัฒนาเพิ่มเติม การประเมินความรู้ของตนเองของผู้ร่วมวิจัยเพื่อสะท้อนความมีประสิทธิภาพของการพัฒนา ผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำในด้านการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้นักเรียนมีส่วนร่วม การนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้อยากเรียนรู้ การใช้กิจกรรมที่ฝึกปฏิบัติบ่อยๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกบ่อยๆ และสามารถสรุปความรู้ได้จากสื่อและนวัตกรรมของครู จากการดำเนินการพบว่า ครูมีความรู้ในการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น บรรยากาศการเรียนการสอนและการแลกเปลี่ยนความรู้มีมากขึ้น สามารถเล่าเรื่องได้มากขึ้น

8.3 แลกเปลี่ยนความรู้ ดำเนินการดังนี้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากวิธีการทำงานแบบ Best Practice โดยการหา Best Practiceของการจัดการเรียนรู้ของครูมากำหนดเป็นต้นแบบการทำงานนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูที่เป็นต้นแบบกับทีมผู้ร่วมวิจัย การเรียนรู้ระหว่าง

สอนนำวิธีการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์การสอนเขียนเป็นเอกสารเผยแพร่เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนในชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : Cop) ทำจากชุดโครงการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนสามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทีมย่อยดำเนินการสร้างเครือข่าย CoP และให้เล่าวิธีการเลือกหัวข้อที่ต้องการพัฒนา (มาจากปัญหา) และวิธีดำเนินการ ความสนใจในการทำโครงการที่เลือกมาพัฒนาของแต่ละคน และเล่าวิธีการสร้างเครือข่ายของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการยกระดับความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือโรงเรียน ผลของการสร้างเครือข่าย CoP ดังนี้

1. ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้มีโอกาสปรึกษาหารือตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้ และข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน
2. สร้างบรรยากาศในการทำงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ระดมความรู้เพื่อพัฒนาในระดับบุคคล กลุ่มและองค์กร
3. ครูมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร มีโอกาสประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ระหว่างกัน
4. ครูได้เผยแพร่ผลงาน เช่น ในการประชุมประจำเดือน และใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ ทุกคนสามารถมีการฝึกและใช้อินเตอร์เน็ตได้
5. การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ เช่น ในการประชุมประจำเดือนครูนำเสนอผลงานเพื่อกระตุ้นให้ทีมงานหรือบุคลากร ได้แบ่งปันแนวทางในการทำงานและความคิดในการปรับปรุง

แผนภาพที่ 10 การสร้างเครือข่าย CoP

หลังจากที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันดำเนินการตามแผนการดำเนินงานและคู่มือการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ

ที่มีรายละเอียดของกิจกรรม ตัวชี้วัด วิธีการเก็บข้อมูลการจัดระบบความรู้ เครื่องมือการจัดการ ความรู้ การกำหนดเป้าหมาย และขั้นตอนการสร้าง KM แผนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของทีมผู้ร่วมวิจัยการประเมินผลรูปแบบการจัดการความรู้ ในขณะที่การดำเนินการพัฒนาครูด้าน การจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้ โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ดำเนินการไปตามกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ นั้น ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยเริ่มดำเนินการสังเกตผลการดำเนินงานไปด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการกำกับติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติงานนั้นไปพร้อมๆ ด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการสังเกตและประเมินผล ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 4

ผู้วิจัยได้ประชุมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตรวจสอบการดำเนินการ และสังเกตการณ์จัดเก็บข้อมูลเป็นระบบ ดังนี้

1. การกำกับติดตาม ประเมินผลและจัดเก็บข้อมูล

ผลการกำหนดรูปแบบการกำกับติดตามผล วิธีการในการกำกับติดตามผล และการ ร่วมกันประเมินผลงานที่เกิดขึ้น การสังเกตและจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานวางแผนนิเทศติดตามผลร่วมกันตาม กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา ดังนั้นเพื่อให้การกำกับติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานในครั้งนี้สามารถดำเนินการได้อย่างใกล้ชิดทั่วถึง และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ของกิจกรรม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงกำหนดให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลอยู่ 2 ระยะ คือ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ โดยการทดสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการความรู้ การประเมินความสำเร็จในการจัดการความรู้ โดยใช้แบบบันทึกก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review : BAR) แบบบันทึกระหว่างการปฏิบัติงาน (During Action Review : DAR) แบบทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ (After Action Review) เรื่องการจัดการความรู้ แบบประเมินความสำเร็จในการ จัดการความรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งได้แก่ ผู้ร่วมวิจัย ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ โรงเรียน และรองผู้อำนวยการ โรงเรียน

การกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ ร่วมกันกำหนดวิธีการในการกำกับติดตามและประเมินผล เป็นการบันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรม ของผู้ร่วมวิจัยต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยรวมดังนี้

1. การประเมินสำเร็จของการจัดการความรู้

2. การทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนา

3. ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปผลการปฏิบัติงาน คือ ผู้ร่วมวิจัย ผู้อำนวยการ

โรงเรียน และรองผู้อำนวยการ โรงเรียน

ทั้งนี้เพื่อเป็นการกำกับติดตามและประเมินผลการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ของครู การกำกับติดตามและประเมินผลดำเนินการ 2 ระยะ คือ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ เป็นการนำผลการสังเกต และประเมินผลการปฏิบัติงาน นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ตรวจสอบ การดำเนินการพบว่า ข้อมูลมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบเกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ครูจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ครูมีสื่อและนวัตกรรมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างน้อยคนละ 1 ชิ้น

2. การถอดบทเรียน

การถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ ปัญหาอุปสรรคที่พบ และระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนางานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นหลังจากดำเนิน กิจกรรม หรือขั้นตอนในงานต่างๆ เสร็จสิ้นลง เป็นบทเรียนที่สะท้อนออกมามุ่งไปที่กระบวนการ ทำงานและสะท้อนความคิดเห็นหรือวิพากษ์เชิงสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ปัญหาอุปสรรคที่พบและระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนางานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นดำเนินการในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2554 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ถอด บทเรียนการเรียนรู้จากการวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ (After Action Report : AAR) โดยมีเป้าหมาย คือ ครูวิชาการและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 สาระการเรียนรู้ ได้แก่

1. กระบวนการจัดการความรู้ของครู โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) ประกอบด้วย

1.1 การสร้างความรู้ เป็นการให้ครูร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่มีและ ความรู้ที่ไม่มีในสถานศึกษา และความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การนำความรู้ใหม่ที่ได้รับจากบุคคลอื่น จากการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ และการปฏิบัติงานเพื่อจัดทำเนื้อหาให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้ จัดบรรยากาศให้ แลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อสร้างความรู้ใหม่ๆ ของ CoP โดยเฉพาะจากครูผู้สอนที่มีแนวปฏิบัติงาน ที่เป็นเลิศ ซึ่งก็คือ ครูที่มีวิธีสอนที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างที่ดี โดยดำเนินการ

1) นำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาเขียนเป็นวิธีการหรือขั้นตอน ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ และนวัตกรรม 2) เทียบเคียงความรู้กับความรู้ที่ได้จากการถอดองค์ความรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ 3) สังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ของตนเองพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน รู้จักพัฒนาตนเองและยอมรับความคิดเห็น

ของคนอื่น ตระหนักในความสำคัญของการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีการคิด
 อย่างเป็นระบบ ริเริ่มสร้างสรรค์

1.2 การทดลองใช้ความรู้ เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมในแต่ละ
 สาระการเรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ รวบรวมเอกสารการพัฒนางานและจัดในรูปของทีมงาน
 แต่ละบุคคล และนำไปใช้ทดลองกับนักเรียน โดยการจัดทำนวัตกรรมหรือนำชุดความรู้ไปใช้
 และดำเนินการตามแผนที่วางไว้

1.3 การประเมินความรู้ เพื่อทำการประเมินว่าอยู่ที่ไหนเมื่อเทียบกับสิ่งที่อยากเป็น
 รวบรวมข้อมูลจากหลักฐานแบบบันทึกก่อนการปฏิบัติงาน แบบบันทึกระหว่างการปฏิบัติงาน
 รวบรวมเอกสารการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน และผลงาน
 ความก้าวหน้าของการปฏิบัติ จากนั้นร่วมประชุมเพื่อทบทวนปรับแผนอีกครั้ง ในระยะเวลา
 1 เดือน

1.4 การจำแนกความรู้ ตำราจรรยาที่มีเทคนิคการเรียนการสอน การเรียนรู้ดีเด่น
 ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้ที่ต้องการมีความรู้และประเมิน
 บ่งชี้ความรู้ของตนเองว่ามีความรู้ในระดับใดที่เหมาะสม สิ่งที่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลง
 เกิดขึ้นในระดับตนเอง ระดับทีมงานและระดับองค์กรเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนาตนเอง
 การสร้างความรู้เป็นการนำความรู้ใหม่ที่ได้รับ ได้จากคนอื่น พบว่าครูสามารถศึกษาหาความรู้
 ด้วยตนเองและประสบการณ์การทำงาน มาหลอมเป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการจัดการ
 เรียนรู้

1.5 จัดเก็บความรู้ จัดความรู้ให้เป็นระบบ โดยการนำความรู้ที่ได้จากการ
 แลกเปลี่ยนกันมาแยกแยะ วิเคราะห์หรือสังเคราะห์หลอมความรู้ที่ได้ให้สะดวกแก่การศึกษา
 จัดความรู้ให้เป็นระบบ ดำเนินการสร้างให้พัฒนาสร้างความรู้แต่ละกลุ่มสาระในรูปแบบเอกสาร
 และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้และรายชื่อผู้รู้ในแต่ละกลุ่มสาระ พบว่ามีระบบ
 ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.6 การนำความรู้ไปใช้ ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีการนำแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถ
 ออกแบบการสอนหรือใช้เทคนิคการสอน สื่อ นวัตกรรมที่หลากหลาย และวัดและประเมินผล
 ตามสภาพจริงอย่างเป็นระบบ ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมประจำเดือน พบว่ามีกร
 ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน

1.7 การแลกเปลี่ยนความรู้ การนำความรู้ที่มีอยู่ของแต่ละคนมาเล่าสู่กันฟัง
 โดยผ่านการถอดบทเรียนจากการใช้แบบบันทึกเรื่องเล่า หลังจากดำเนินการพัฒนาตามคู่มือ

การพัฒนาครู เป้าหมายสำคัญที่สุดของการเล่าเรื่อง คือให้ผู้มีความรู้จากการปฏิบัติ เป็นการ “สะกิด” หรือ “ถอด” ความรู้ พบว่าทำให้ทราบถึงวิธีการที่สามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จผู้เข้าร่วมประชุมจะได้เห็นทั้งความเหมือน และความต่างของผลการประชุมกลุ่ม ส่วนที่เป็นความต่างนำมาทำความเข้าใจร่วมกัน จะพบว่าเหตุที่ต่างเพราะต่างกลุ่มมีความเข้าใจหรือประสบการณ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม หรือบริบทต่างกัน นำไปสู่ความรู้ที่ยกระดับขึ้น จากความเข้าใจเรื่องราวนั้นๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เกิดความร่วมมือ และมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น พบว่าครูวิชาการและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ความสนใจและตั้งใจที่จะเรียนรู้และสร้างเครือข่ายระหว่างบุคคล

2. ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการความรู้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้ ประกอบด้วย

2.1 ผู้บริหาร การจัดการความรู้จะประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร เพื่อให้สื่อสารและผลักดันการจัดการความรู้ให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจแนวคิดและตระหนักถึงประโยชน์ อีกทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการแบ่งปันความรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

2.2 ครูผู้สอน ส่งเสริมการปฏิบัติงานเป็นทีม ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ระหว่างกัน ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการจัดการความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้กำหนดเป้าหมายและวิธีการแก้ปัญหา มีการทดลองใช้วิธีการใหม่ๆ เรียนรู้จากประสบการณ์และวิธีการที่ดีที่สุดของคนอื่น เช่น การเข้าร่วมประชุม เสวนา และการศึกษาดูงาน

2.3 ผู้เรียน มีส่วนร่วมในชั้นเรียน ได้เรียนรู้จากสื่อ นวัตกรรมที่เหมาะสมและมีคุณภาพช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น กล้าคิดสร้างสรรค์ เช่น การเรียนจากโครงการ ชุมกิจกรรม แบบฝึกทักษะ หนังสืออ่านเพิ่มเติม

2.4 สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดลอมส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เอื้อต่อบรรยากาศในการทำงานของครูให้ทุกคนได้ทำงานอย่างมีความสุข โรงเรียนมีการจัดภูมิทัศน์โดยรอบบริเวณเพื่อให้เกิดความร่มรื่น สวยงาม สะอาด สงบ

3. ปัจจัยที่เอื้อ/มีอิทธิพลของการจัดการความรู้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้ ประกอบด้วย

3.1 ภาวะผู้นำ จากการศึกษาเห็นได้ว่าครูมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น เกิดการแบ่งปันความรู้และมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

3.2 วัฒนธรรมองค์กร มีการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีการชื่นชมเมื่อปฏิบัติงานทำให้เกิดการมุ่งไปสู่การเรียนรู้ขององค์กร วัฒนธรรมของโรงเรียนจะต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การปฏิบัตินั้นจะต้องทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการกำหนดวิธีปฏิบัติให้กับครู เพื่อเป็นรูปแบบให้ปฏิบัติตามในการทำงาน ครูจะสามารถจัดการสอนได้อย่างหลากหลายส่งผลดีต่อนักเรียน

3.3 เทคโนโลยี ช่วยทำให้การจัดการความรู้ทำได้รวดเร็วมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบให้สะดวกต่อการใช้ของครู การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้การจัดการความรู้ทำได้รวดเร็วขึ้น เช่น ระบบ Internet

3.4 การวัดผล การวัดผลการจัดการความรู้มีความสำคัญ เพราะเป็นข้อมูลให้รับรู้ถึงผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความรู้ในโรงเรียน นำผลการพัฒนามาปรับปรุงการดำเนินงาน

3.5 โครงสร้างพื้นฐาน โครงสร้างขององค์กรของโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ เช่น โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์อย่างชัดเจน การกำหนดบุคคลหรือทีมรับผิดชอบการจัดการความรู้ การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบการมีเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

4. การจัดการเรียนรู้ ครูดำเนินการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ของบุคคล กลุ่ม และองค์กรได้รับการพัฒนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การนำเสนอผลงานของครู นำเสนอผลการดำเนินงานและร่วมกันสนทนา แบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ และแนวทางการพัฒนาในอนาคต

4.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยใช้แบบบันทึกเรื่องเล่า เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดำเนินงาน เป็นโอกาสเรียนรู้วิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดของบุคคลอื่น คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ และสะท้อนผลการจัดการความรู้

4.3 การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกัน ประเมินผลการดำเนินงาน โดยยึดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เป็นหลัก กำหนดรูปแบบการกำกับติดตามผล เก็บข้อมูลรายละเอียด เพื่อสะท้อนผลการนำแนวทางที่พัฒนาขึ้นที่มีความเหมาะสมและตรงความต้องการของครูในโรงเรียนไปปฏิบัติ โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ (After Action Review) เรื่อง การจัดการความรู้ และแบบประเมินความสำเร็จในการจัดการความรู้ เพื่อประเมินผลการเรียนรู้และทักษะใหม่ๆ ก่อนและหลังการดำเนินการวิจัยและพัฒนาได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้ร่วมวิจัยดำเนินการตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้มีการ

พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่สิ่งที่ต้องดำเนินการพัฒนาให้ต่อเนื่อง ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความรู้ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ในการประชุมประจำเดือน สามารถนำกลยุทธ์การจัดการความรู้ไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้

4.4 สรุปผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน การ เป็น การ นำ ผล การ ทด สอบ ความ รู้ และ ประเมิน ความ สำเร็จ ใน การ จัด การ ความ รู้ มักร่วมกัน พิจารณาเกี่ยวกับบรรลุผลการดำเนินงานตามจุดมุ่งหมาย การบรรลุผลการดำเนินงานตามดัชนีชี้วัด และการบรรลุผลการดำเนินงานตามเป้าหมายในระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร ความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา

ผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แสดงความคิดเห็นและสะท้อนผลการดำเนินงาน ในภาพรวมดังบางส่วนของบันทึกการประชุม ดังนี้

“การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถจะทำให้เกิดการเรียนรู้ในงานอย่างต่อเนื่อง แต่ต้องมีการทำอย่างจริงจังและเริ่มจากสิ่งง่ายๆ สอดคล้องกับวิชาที่สอน”

(ผู้ร่วมวิจัย : บันทึกการประชุม)

“การพัฒนาการเรียนการสอนจริงๆ ควรเริ่มที่การพัฒนาครูก่อนให้สามารถทำการสอนให้มีประสิทธิภาพ เน้นให้ทุกคนก็มีส่วนร่วมและต้องให้เห็นความสำคัญว่าเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน และนำเอาเป้าหมายของการจัดการความรู้นั้นมากำหนดเป็นกิจกรรมต่างๆ”

(ผู้ร่วมวิจัย : บันทึกการประชุม)

“ตัวปัจจัยที่จะทำให้สามารถจัดการการเรียนรู้ และส่งผลให้งานที่รับผิดชอบอยู่นั้นสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นครูต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม มีโอกาสพบปะพูดคุยกันทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ”

(ผู้ร่วมวิจัย : บันทึกการประชุม)

“ควรให้ความสำคัญกับบรรยากาศการทำงานจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร จักระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการพัฒนาจะทำให้เอื้อต่อการพัฒนางาน ”

(ผู้วิจัย : บันทึกการประชุม)

“บางครั้งถ้าครูประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ การทำนวัตกรรมควรให้มีการฝึกทบทวน
จัดการอบรมหรือไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีแนวทางการปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จ”

(ผู้ร่วมวิจัย : บัณฑิตการประชุม)

“การได้รับความรู้จากการระดมสมองช่วยกัน การทบทวน และวิเคราะห์กระบวนการ
ดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน โดยมีการสรุปจะช่วยให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น”

(ผู้ร่วมวิจัย : บัณฑิตการประชุม)

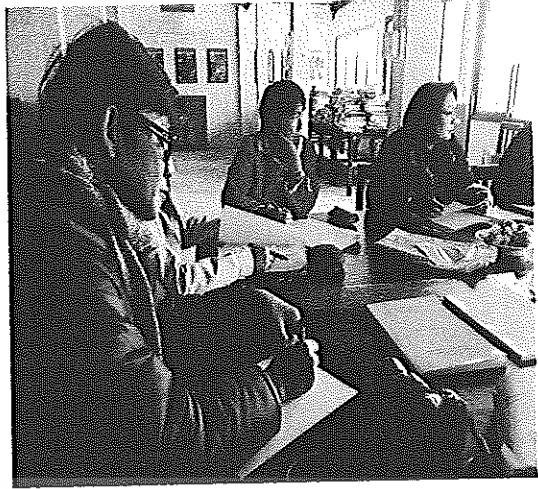
“จากการสนทนาร่วมกันทำให้ทราบความสำคัญของการแสวงหาความรู้ พัฒนาความรู้
สามารถของตนเองให้เข้าถึงความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ หรือการเรียนรู้จากเพื่อร่วมงาน ต้องนำมา
สังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ของตนเองและสร้างมาเป็นผลงานของตนเอง”

(ผู้ร่วมวิจัย : บัณฑิตการประชุม)

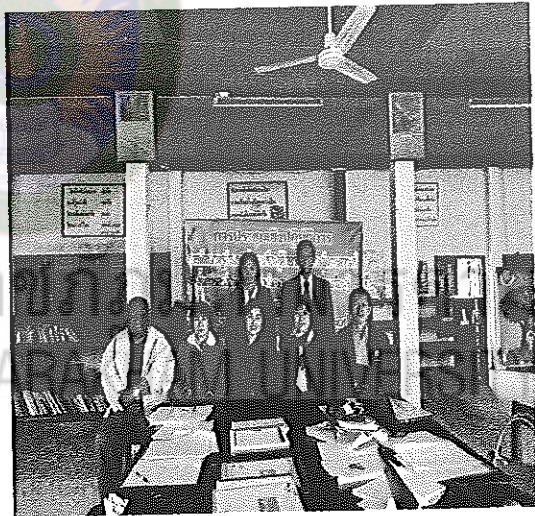
การถอดบทเรียนครั้งนี้ ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีการที่จะใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการ
เรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ให้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้
2. ส่งเสริมขวัญกำลังใจ การประกาศเกียรติคุณ ยกย่องและให้รางวัล
3. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้
4. ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอตลอดจนแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่าง
กันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู
5. พบปะพูดคุยกันก่อนเริ่มทำงานทุกวัน ประชุมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการมีโอกาสประชุม
เพื่อแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนการสอนงานกัน
6. จัดทำคู่มือการพัฒนางาน
7. ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะด้านการใช้เครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยี
ช่วยในการปฏิบัติงาน
8. พัฒนาบรรยากาศในการทำงาน ตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน
9. มีส่วนร่วมในการกำหนดพันธกิจของหน่วยงาน และเป้าหมายในการพัฒนาครูร่วมกัน
10. ส่งเสริมการปฏิบัติงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมให้เกิดขึ้น

ในระดับองค์กร

ภาพที่ 17 บรรยากาศการถอดบทเรียน

ภาพที่ 18 ผู้ร่วมวิจัยแสดงผลงาน

ผลการถอดบทเรียน ได้ข้อสรุปที่ค้นพบจากการพัฒนาครูของกลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 แต่ละด้านมีความสำคัญนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกคน และมีนวัตกรรมอย่างน้อย 1 ชิ้น
2. ครูผ่านการอบรมการใช้หลักสูตร เทคนิคการสอนและการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

3. ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพและความต้องการ สามารถใช้กระบวนการวิจัยแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียน และสามารถนำมาเผยแพร่ต่อบุคคลอื่นได้
4. ครูผู้สอนมีโครงการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าด้วยสื่อที่หลากหลาย
5. ครูมีความรัก ความสามัคคีกัน ร่วมกันคิดและสร้างผลงานทางวิชาการร่วมกันอย่างเข้มแข็ง
6. มีความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน พร้อมจะฝ่าฟันปัญหาาร่วมกัน ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข
7. สามารถเผยแพร่ผลงานสู่บุคคลอื่นที่เกิดจากการปฏิบัติจริงและนำเสนอชักจูงเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน
8. เสนอแนวทางและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการจัดการเรียนรู้แก่ครู และผู้สนใจอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น มีความเชี่ยวชาญในการทำงานในฐานะผู้นำกลุ่ม
9. มีการวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริง
10. ประชุมระดมความคิดในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการทำงาน
11. จัดให้มีการพบปะ พูดคุยก่อนเริ่มทำงานทุกวัน และมีการประชุมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ
12. นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ทำงานเป็นระบบรอบคอบ ตระหนักในคุณค่าของการเรียนรู้และมีความเชื่อมั่นในตนเอง
13. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการสนทนากลุ่มของผู้ร่วมวิจัย ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 ด้าน สามารถวิเคราะห์สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 21 สรุปการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้	เป้าหมาย	เนื้อหา	วิธีสอน	การวัดและการประเมินผล
แบบบูรณาการเนื้อหาในกลุ่ม	การเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับ	ความรู้และทักษะต่างๆ	ความสัมพันธ์เชื่อมโยงความรู้	การมีส่วนร่วมของผู้เรียน

แนวคิดการจัด การเรียนรู้	เป้าหมาย	เนื้อหา	วิธีสอน	การวัดและ การประเมินผล
สาระการเรียนรู้ การออกแบบ กิจกรรม การเรียนรู้ให้ เหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน มีการใช้ รูปแบบและ เทคนิควิธีการ สอนอย่าง หลากหลาย การพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม	ชีวิตจริงและการ สร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง ความรู้ความ สามารถในการใช้ กระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ การเกิดการ เรียนรู้ด้วยตนเอง การเชื่อมโยง องค์ความรู้ เข้าด้วยกัน การบูรณาการ ทักษะทางภาษา กับบริบทสาระ การเรียนรู้อื่น และการพัฒนา องค์รวม พัฒนาและ แก้ปัญหาให้กับ นักเรียน นำมาใช้ ประกอบการสอน ตามเนื้อหาในกลุ่ม	ในหน่วยการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการ เรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง ทักษะทาง ภาษาและทักษะ การเรียนรู้ วิธีการ แสวงหาความรู้ และการรวบรวม อย่างเป็นระบบ 1. เนื้อหาสาระ ที่มีความหมาย กับผู้เรียน 2. กิจกรรมต่างๆ ในสถานการณ์ จริง วิธีการ แสวงหาความรู้ และการรวบรวม อย่างเป็นระบบ พัฒนาขึ้นจาก หน่วยการเรียนรู้ พัฒนาขึ้นจาก หน่วยการเรียนรู้ หรือเรื่องที่	และทักษะจาก วิชาต่างๆ มาใช้ ในการแก้ปัญหา ผู้เรียนมีส่วน ร่วมและได้รับ การฝึกฝนเรียนรู้ ด้วยตนเอง สอดคล้องตาม ศักยภาพและ ความสนใจ ผู้เรียนมีส่วน ร่วมวางแผน และการมี ปฏิสัมพันธ์ เช่น การสอนแบบ โครงงาน การใช้ ชุดกิจกรรม การสอนแบบ บูรณาการ การทำโครงการ วิเคราะห์ หลักสูตร จัดทำ หน่วยการเรียนรู้ การเขียน	การปฏิบัติงาน กลุ่ม 1. การวางแผน การทำงาน 2. ความ รับผิดชอบ 3. ผลสำเร็จของ งานประเมินผล ตามสภาพจริง และใช้วิธีการ ที่หลากหลาย 1. การมีส่วน ร่วมของผู้เรียน และผลการ เรียนรู้ 2. ประเมิน ตนเองประเมิน เพื่อนร่วมงาน ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์

แนวคิดการจัด การเรียนรู้	เป้าหมาย	เนื้อหา	วิธีสอน	การวัดและ การประเมินผล
การวัดและ ประเมินผล ผู้เรียนตาม สภาพจริง	<p>ประกอบการสอน ตามเนื้อหาในกลุ่ม สาระการเรียนรู้ สื่อมีคุณภาพ ทำให้นักเรียน เกิดความเข้าใจ ในเนื้อหาสาระ ที่เรียนมากขึ้น</p> <p>หลักการสำคัญ ในการประเมินผล ที่พึงพิจารณา คือ การประเมินผล ควรมีลักษณะเป็น กระบวนการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนเน้น คุณลักษณะและ ความสามารถ ของผู้เรียน เป็นภาพรวม</p>	<p>นักเรียน มีข้อบกพร่อง ยังไม่บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ ประสงค์</p> <p>ให้ข้อมูล ย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับ ความก้าวหน้า ของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบ ว่าการสอน นั้นบรรลุ เป้าหมาย ในระดับใด</p>	<p>แผนการจัดการ เรียนรู้ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม นำมา ทดลองใช้ วัดและประเมินผล</p> <p>งานที่ครู มอบหมายให้ทำ ตามความแตกต่าง ของผู้เรียน โดยเน้นความ ร่วมมือของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องในการ ให้ข้อมูลและการ ตรวจสอบ ซึ่งกันและกัน</p>	<p>ประสงค์ถูกต้อง ถึงระดับเกณฑ์ ที่คาดหวัง ในด้านความรู้ และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์</p> <p>การให้ข้อมูล ที่ทำให้ผู้เรียน แต่ละคนรู้จัก ตนเองและ มองเห็น แนวทาง ที่จะปรับปรุง ตนเองให้ดีขึ้น</p>

3. การประเมินผลการพัฒนาครูด้านจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้โรงเรียน บ้านบัวขาว (วันครู 2500)

การประเมินผลการพัฒนาครู ได้ทำการทดสอบครูก่อนและหลังการพัฒนาด้วยกลยุทธ์
การจัดการความรู้ ผลปรากฏดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการพัฒนาด้วยกลยุทธ์การจัดการ
 การความรู้ของครูโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 กาฬสินธุ์ เขต 3

ผู้ร่วมวิจัย	หลังการพัฒนา	ก่อนการพัฒนา	คะแนนพัฒนาการ
ครูคนที่ 1	35	18	17
ครูคนที่ 2	32	17	15
ครูคนที่ 3	38	22	16
ครูคนที่ 4	30	13	17
ครูคนที่ 5	31	14	17
ครูคนที่ 6	30	10	20
ครูคนที่ 7	32	15	17
ครูคนที่ 8	33	14	19
ครูคนที่ 9	34	20	14
ครูคนที่ 10	33	21	12
ครูคนที่ 11	38	19	19
ครูคนที่ 12	32	18	14
โดยรวม	398	201	197
\bar{X}	25.67	16.75	16.42

จากตารางที่ 22 พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการ
 ความรู้ หลังการพัฒนาค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการพัฒนามีคะแนนความก้าวหน้าเท่ากับ 16.42

4. ผลการประเมินความสำเร็จในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้

การประเมินความสำเร็จในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีรายละเอียด ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ผลการประเมินความสำเร็จในการจัดการความรู้

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ระดับบุคคล			
1. มีความตระหนักในความสำคัญของการเรียนรู้	4.50	0.90	มากที่สุด
2. มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.80	0.67	มากที่สุด
3. มีการคิดอย่างเป็นระบบ ริเริ่มสร้างสรรค์	4.32	0.85	มาก
4. มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.45	0.56	มากที่สุด
5. มีผลงาน หรือชิ้นงานของตนเองที่เป็นผลงานนำภาคภูมิใจใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกกลุ่ม	4.58	0.42	มากที่สุด
6. มีการจดบันทึกหลังการปฏิบัติงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.85	0.85	มากที่สุด
7. มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน	4.32	0.58	มาก
8. ใช้คู่มือการดำเนินงานการจัดการความรู้ของโรงเรียนบัวขาว (วันครู 2500) ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ	4.50	0.90	มาก
รวม	4.54	0.65	มากที่สุด

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ระดับกลุ่ม			
1. มีการสร้างวิสัยทัศน์ เป้าหมายร่วมกัน	4.50	0.88	มาก
2. มีการสร้างทีมงาน โดยการฝึกอบรม การประชุม เชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงาน	4.80	0.98	มากที่สุด
3. มีการวางแผนแบบมีส่วนร่วมที่นำไปสู่การปฏิบัติ	4.50	0.89	มากที่สุด
4. ส่งเสริมให้เกิดกลุ่มกิจกรรม และทำงานเป็นทีม	4.80	0.50	มากที่สุด
5. มีการปฏิบัติตามแผนและปรับปรุงพัฒนางาน	4.50	0.68	มากที่สุด
6. มีความรับผิดชอบในงานที่ตนได้รับมอบหมาย	4.50	0.53	มากที่สุด
7. มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำไปแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	4.75	0.67	มากที่สุด
8. กลุ่มกิจกรรมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	4.60	0.86	มากที่สุด
รวม	4.61	0.63	มากที่สุด
ระดับองค์กร			
1. มีบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	4.32	0.33	มาก
2. มีการสร้างวัฒนธรรมในองค์กรแห่งการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้น	4.45	0.59	มาก
3. มีการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้เต็มศักยภาพ	4.50	0.89	มาก
4. มีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	4.32	0.40	มาก
5. มีการกำหนดตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ ขององค์กรใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนางาน	4.56	0.45	มากที่สุด
6. มีความรับผิดชอบในงานที่ตนได้รับมอบหมาย	4.45	0.30	มาก
7. มีระบบการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงาน	4.69	0.33	มากที่สุด
8. มีชุดความรู้เป็นผลงานการวิจัย หรือนวัตกรรม การเรียนรู้ของทีมงานผู้ร่วมวิจัย	4.67	0.45	มากที่สุด
9. โรงเรียนมีการจัดความรู้ตามประเด็นที่สนใจ และจัดเก็บองค์ความรู้ที่หลากหลาย	4.32	0.32	มาก

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
10. โรงเรียนมีอัตลักษณ์ตนเองด้านการจัดการ ความรู้ที่เหมาะสม	4.57	0.92	มากที่สุด
รวม	4.48	0.84	มาก
รวมทั้งหมด	4.54	0.95	มากที่สุด

จากตารางที่ 23 พบว่า ผลความสำเร็จในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์
การจัดการความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน ด้านระดับบุคคลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านระดับกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่
ในระดับมากที่สุด ด้านระดับองค์กรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ
ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ควรเน้นการพัฒนาที่ให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์
ในการปฏิบัติงาน ใช้คู่มือการดำเนินงานการจัดการความรู้ของโรงเรียนบัวขาว (วันครู 2500) ให้มี
การนิเทศติดตามให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ
2. การสร้างทีมงานโดยการฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงาน ควรมี
การบันทึกหรือจัดทำเป็นรายงานนำเสนอผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นรายบุคคล และมีการจัดมุม KM
เพื่อนำเสนอผลงานจากการไปศึกษาดูงาน
3. เพื่อให้การพัฒนาระดับองค์กร ต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้
ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมต่อ
สถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยน
ทัศนคติของครูให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 5

สรุปการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้
โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)

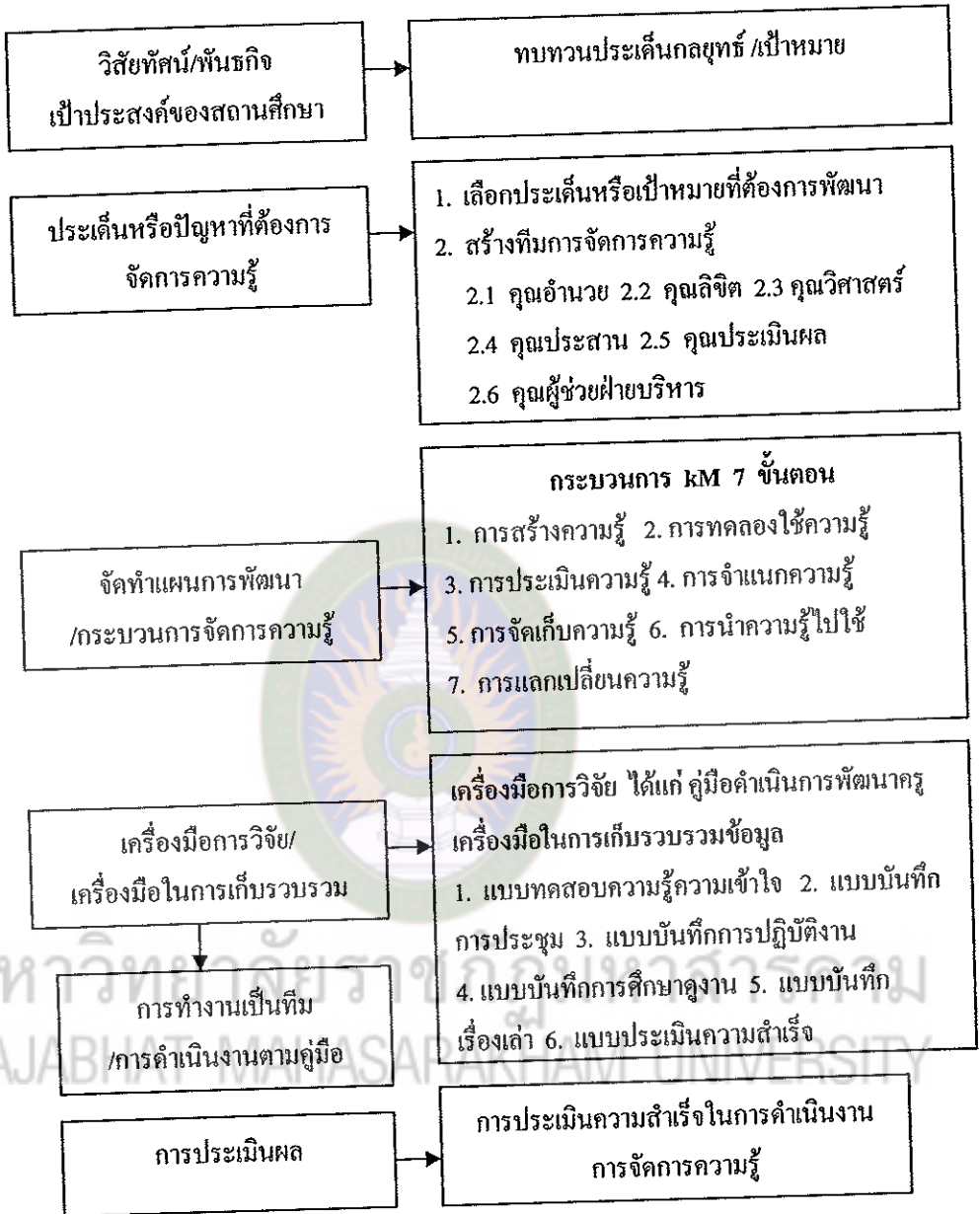
การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว
(วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นการวิจัยและพัฒนา
(Research and Development : R&D) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ
มีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning : P)
2. ขั้นปฏิบัติการ (Action : A)
3. ขั้นสังเกต (Observation : O)
4. ขั้นสะท้อนผล (Reflect : R)
5. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing : S)

การวิจัยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อยประกอบแผนดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของทีม ได้แก่

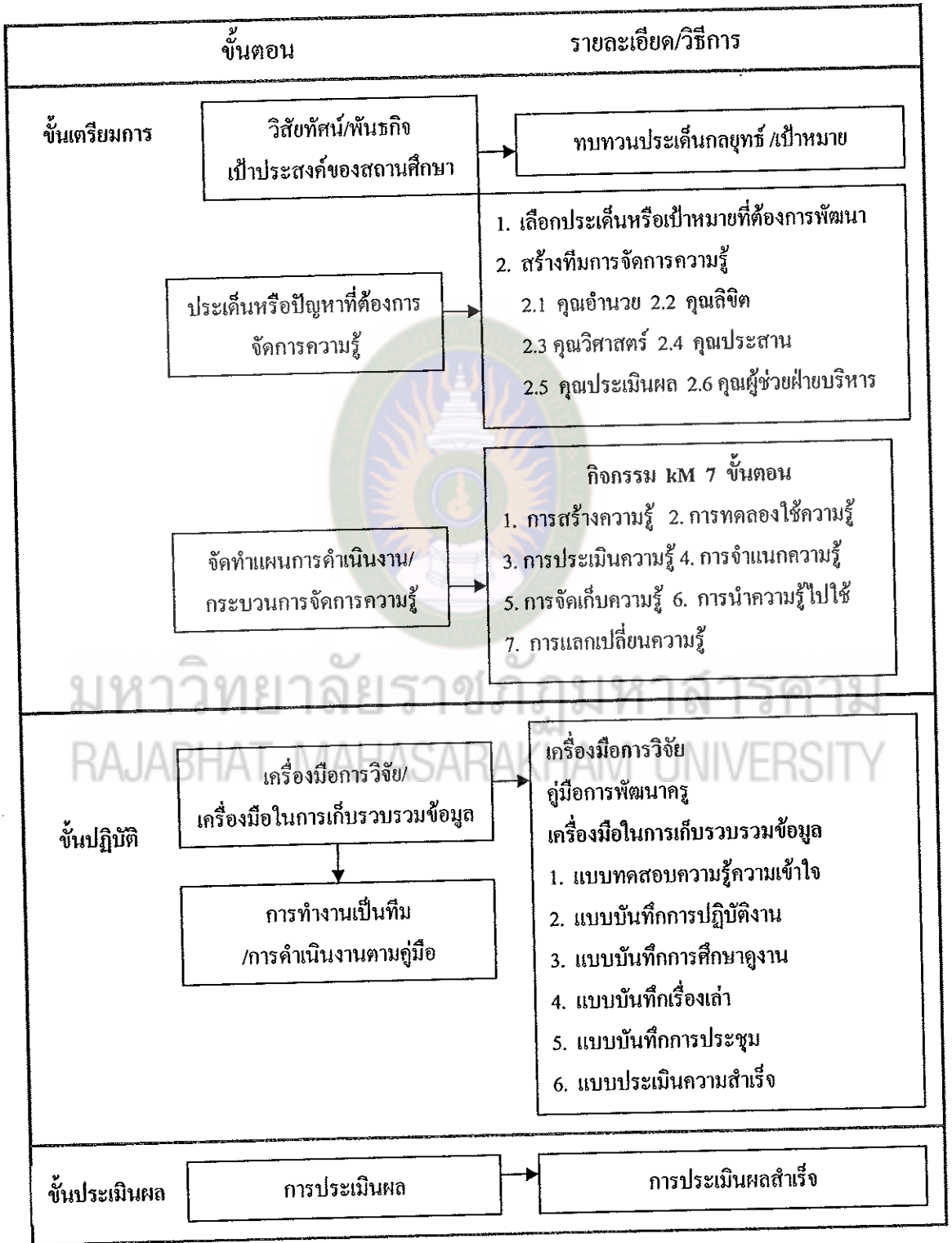
1. ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการ
2. สร้างทีม จิตสำนึกร่วม
3. วางแผนแบบมีส่วนร่วมประเมินการจัดการความรู้ก่อนดำเนินการ
4. ปฏิบัติตามแผน ปรับปรุงพัฒนางานและประเมินผลระหว่างดำเนินการ
5. สรุป สะท้อนผลการดำเนินงานประเมินผลหลังดำเนินการ
6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผลจากการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้ในระยะ
ที่ 1-4 ผู้วิจัยได้นำเสนอขั้นตอนการดำเนินงานรายละเอียดดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 11 ขั้นตอนการจัดการความรู้ของโรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)

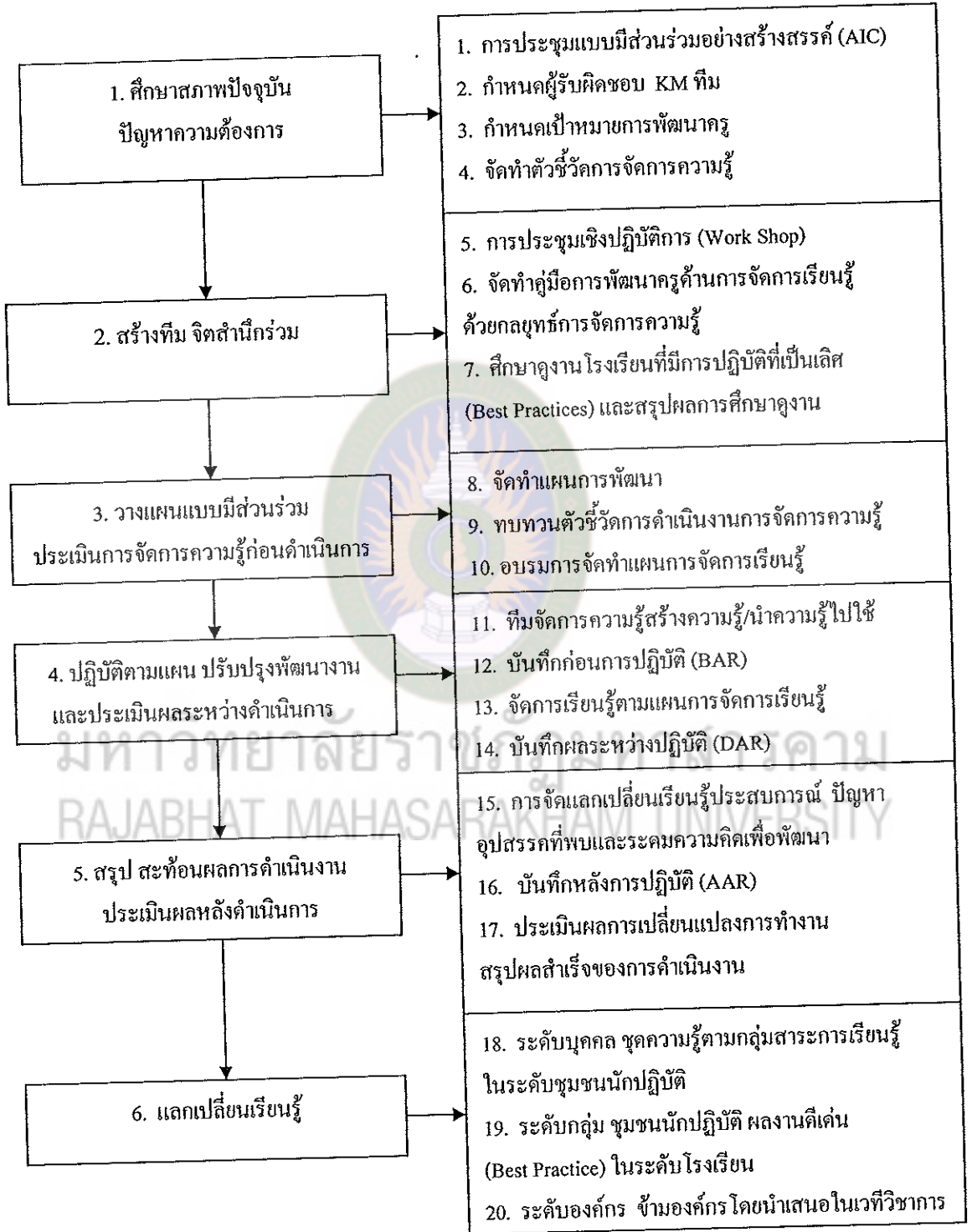
สรุปขั้นตอนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้
โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

แผนภาพที่ 12 สรุปขั้นตอนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

แผนดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของทีม

แผนภาพที่ 13 กระบวนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้

สรุปการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาครูด้านจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้
โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู 2500)

ข้อสรุปรูปแบบการพัฒนาครูด้านจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้โรงเรียน
บ้านบัวขาว (วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากการวิจัย
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) สรุปการดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการ ดำเนินการดังนี้

1.1 การประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC)

1.2 กำหนดผู้รับผิดชอบ KM ทีม การทำงานเป็นทีมครูมีโอกาส มีส่วนร่วมในการ
ทำงานเป็นทีม ทีมงานร่วมกันกำหนดเป้าหมายการทำงาน ตลอดจนให้ทีมงานมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจ และมีโอกาสช่วยแก้ปัญหาในงานที่กำลังทำ เพื่อให้การจัดการความรู้บรรลุตาม
วัตถุประสงค์ ผู้บริหารและคณะควรจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมต่อการ
เรียนรู้

1.3 จัดทำเป้าหมายการจัดการความรู้

2. สร้างทีม จิตสำนึกร่วม ดำเนินการดังนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) เรื่องการจัดการความรู้ให้กับผู้ร่วมวิจัย

2.2 จัดทำคู่มือการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้

2.3 ศึกษาดูงาน โรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) และสรุปผลการศึกษา

ดูงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. วางแผนแบบมีส่วนร่วมประเมินการจัดการความรู้ก่อนดำเนินการ ดำเนินการดังนี้

3.1 จัดทำแผนการดำเนินงาน

3.2 ทบทวนตัวชี้วัดการดำเนินงานการจัดการความรู้

3.3 อบรมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

4. ปฏิบัติตามแผน ปรับปรุงพัฒนางานและประเมินผลระหว่างดำเนินการ ดำเนินการดังนี้

4.1 ทีมจัดการความรู้สร้างความรู้/นำความรู้ไปใช้ ยกระดับความรู้ตามกลุ่มสาระการ

เรียนรู้

4.2 บันทึกก่อนการปฏิบัติ (BAR)

4.3 จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

4.4 บันทึกผลระหว่างปฏิบัติ (DAR)

5. สรุป สะท้อนผลการดำเนินงานประเมินผลหลังดำเนินการ ดำเนินการดังนี้

5.1 การจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากการถอดบทเรียน โดยใช้แบบบันทึก

เรื่องเล่า เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม ปัญหาอุปสรรคที่พบและระดมความคิดเพื่อพัฒนา

5.2 บันทึกหลังการปฏิบัติ (AAR)

5.3 ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงการทำงาน และสรุปผลสำเร็จของการดำเนินงาน

ผู้ร่วมวิจัยนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงงาน

6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้

6.1 ระดับบุคคล ชุดความรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับชุมชนนักปฏิบัติ

6.2 ระดับกลุ่มชุมชนนักปฏิบัติ ผลงานดีเด่น(Best Practice) ในระดับโรงเรียน

6.3 ระดับองค์กร ข้ามองค์กร โดยนำเสนอในเวทีวิชาการระดับจังหวัด หรือระดับชาติ

จากกระบวนการจัดการความรู้และขั้นตอนสำคัญข้างต้น เป็นผลจากการวิจัย เรื่อง

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้โรงเรียนบ้านบัวขาว (วันครู

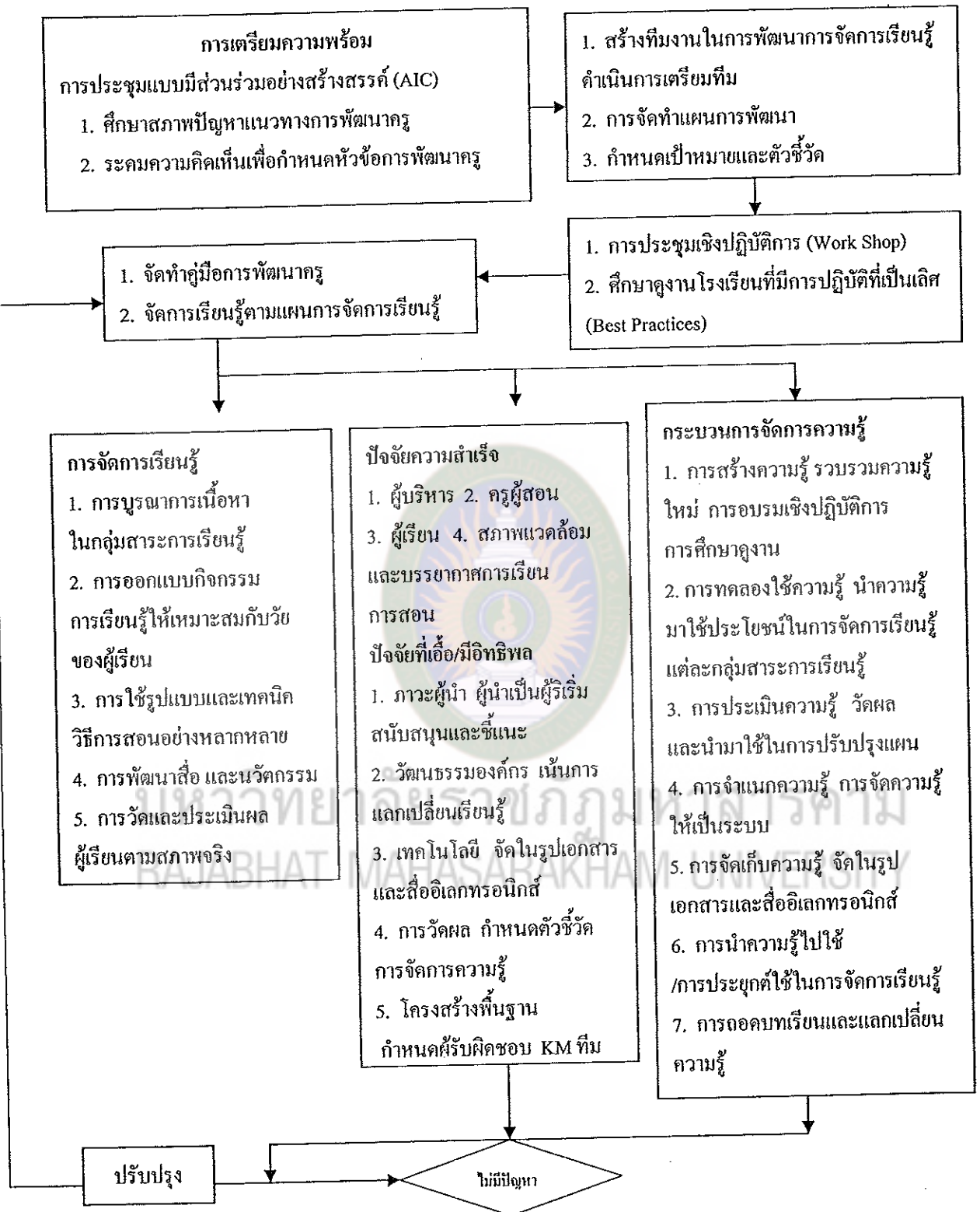
2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และสรุป

เป็นรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้ของโรงเรียนบ้านบัวขาว

(วันครู 2500) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 14 รูปแบบการพัฒนาครูด้านจัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการความรู้